

UNIVERZITA PARDUBICE

FAKULTA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2023

Bc. Daniel Pavlík

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní

Bezpečnost studentů Univerzity Pardubice při mimořádných událostech
Diplomová práce

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko-správní
Akademický rok: 2023/2024

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Bc. Daniel Pavlík**
Osobní číslo: **E22769**
Studijní program: **N0688A140007 Informatika a systémové inženýrství**
Specializace: **Informační a bezpečnostní systémy**
Téma práce: **Bezpečnost studentů Univerzity Pardubice při mimořádných událostech**
Zadávací katedra: **Ústav systémového inženýrství a informatiky**

Zásady pro vypracování

Cílem práce je analyzovat bezpečnost studentů Univerzity Pardubice při mimořádných událostech.

Osnova:

- Literární rešerše a analýza v oblasti zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví studentů, legislativy a činnosti orgánů zapojených do dané problematiky.
- Analýza postupů a zásad v oblasti bezpečnosti studentů.
- Ověření znalosti studentů dané problematiky.
- Navržení řešení zjištěných nedostatků.

Rozsah pracovní zprávy: **Cca 55 stran.**
Rozsah grafických prací:
Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. © AION CS 2010–2023 [cit. 13. 10. 2023]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

DRBOHLAV, A. *Psychologie masových urahů: příběhy temné duše a nemocné společnosti*. Psyché. Praha: Grada, 2015. ISBN 978-80-247-5599-1.

KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava. *Krizové situace ve škole: bezpečnostní problematika ve školní praxi*. Pedagogika. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-247-2731-8.

PETRŽELA, M. *První pomoc pro každého*. 2., doplněné vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5556-4.

ŠENOVSKÝ, P. *Bezpečnost občanů a rizika v území*. SPBI Spektrum. Červená řada, 91. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2015. ISBN 978-80-7385-172-9.

Vedoucí diplomové práce: **doc. Ing. Miloslav Hub, Ph.D.**
Ústav systémového inženýrství a informatiky

Datum zadání diplomové práce: **1. září 2023**
Termín odevzdání diplomové práce: **30. dubna 2024**

prof. Ing. Jan Stejskal, Ph.D. v.r.
děkan

L.S.

prof. Ing. Jitka Komárková, Ph.D. v.r.
garant studijního programu

V Pardubicích dne 1. září 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem Bezpečnost studentů Univerzity Pardubice při mimořádných událostech jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 26. 4. 2024

Bc. Daniel Pavlík v.r.

PODĚKOVÁNÍ

Chtěl bych poděkovat panu doc. Ing. Miloslavu Hubovi, Ph.D. za všechny podnětné rady a připomínky, které mi při zpracování diplomové práce poskytoval. Děkuji i studentům Univerzity Pardubice, kteří se zúčastnili rozhovorů. A velké díky patří všem, kteří mě po celou dobu studia podporovali.

ANOTACE

Tato diplomová práce se zabývá bezpečností studentů Univerzity Pardubice při mimořádných událostech. Teoretická část je zaměřena na analýzu bezpečnostní politiky univerzity, legislativy, dostupných metodik a činností orgánů zapojených do řešení mimořádných událostí. Dále práce popisuje problematiku ochrany měkkých cílů a jsou vybrány a popsány tři amokové útoky z České republiky. Součástí práce je analýza polostrukturovaných rozhovorů se studenty univerzity a výběr alternativních bezpečnostních opatření. Závěrečná část práce se zabývá návrhem implementace navrhovaných opatření.

KLÍČOVÁ SLOVA

aktivní střelec; bezpečnost studentů; integrovaný záchranný systém; mimořádná událost

TITLE

Safety of University of Pardubice Students During Emergencies

ANNOTATION

This thesis deals with the safety of University of Pardubice students during emergencies. The theoretical part is focused on the analysis of the university's safety policy, legislation, available methodologies and activities of the authorities involved in dealing with emergencies. Furthermore, the thesis describes the issue of soft target protection and three amok attacks from the Czech Republic are selected and described. The thesis includes the analysis of semi-structured interviews with university students and the selection of alternative security measures. The final part of the thesis deals with the implementation of the proposed measures.

KEYWORDS

active shooter; emergency; Integrated Rescue System; student safety

OBSAH

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	10
SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK	11
ÚVOD	12
1 Bezpečnostní politika univerzity	14
1.1 Bezpečnostní aspekty	14
1.1 Legislativní rámec	15
1.2 Metodika zvýšení bezpečnosti vysokých škol	16
1.2.1 ČSN 73 4400	17
1.2.2 Minimální standard bezpečnosti	18
1.2.3 Manuál bezpečné školy	19
1.3 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci	19
1.4 Požární ochrana	21
1.4.1 Dokumentace požární ochrany	22
1.4.2 Školení o požární ochraně	23
1.5 Potenciální mimořádné události	23
1.5.1 Přírodní	24
1.5.2 Havárie	25
1.5.3 Antropogenní	26
1.6 Činnost orgánů zapojených do řešení mimořádných událostí	27
1.6.1 Integrovaný záchranný systém	27
1.6.2 Typové činnosti	28
2 Specifikace a analýza problému	32
2.1 Identifikace zdrojů hrozeb	32
2.2 Bezpečnostní školení	35
2.3 Ochrana měkkých cílů	36

2.4 Amok-útok aktivního střelce	37
2.5 UTEČ – SCHOVEJ SE – BOJUI	38
2.6 Příklady amokových útoků v ČR.....	40
2.6.1 Útok ve škole ve Žďáru nad Sázavou	40
2.6.2 Střelba v Uherském Brodě.....	41
2.6.3 Střelba na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.....	41
3 Strategie a návrh řešení problému	43
3.1 Výzkumné otázky	43
3.2 Polostrukturované rozhovory.....	43
3.3 Alternativy bezpečnostních opatření	45
3.3.1 Krizový informační a svolávací systém.....	45
3.3.2 Elektronická kontrola vstupu	46
3.3.3 Školení na aktivního střelce	46
3.4 Zdroje informací pro bezpečnostní politiku univerzity	47
4 Návrh implementace navrhovaných opatření	49
4.1 Vyhodnocení polostrukturovaných rozhovorů	49
4.1.1 Vyhodnocení odpovědí na všeobecné otázky.....	49
4.1.2 Vyhodnocení odpovědí na oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.....	50
4.1.3 Vyhodnocení odpovědí na oblast požární ochrany.....	51
4.1.4 Vyhodnocení odpovědí na oblast aktivního střelce	51
4.2 Výběr alternativních bezpečnostních opatření.....	52
4.3 Tvorba dokumentu pro bezpečnostní školení	55
4.4 Konzultace s bezpečnostním pracovníkem Univerzity Pardubice.....	59
5 Odpovědi na výzkumné otázky.....	60
ZÁVĚR	63
POUŽITÁ LITERATURA	65
SEZNAM PŘÍLOH.....	69

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Obrázek 1 - Schéma metody START	31
Obrázek 2 - Záplavová území v okolí Univerzity Pardubice.....	33
Obrázek 3 - Havarijní plánování na území města Pardubice.....	35
Obrázek 4 - Dokument ke školení na aktivního střelce	56
Obrázek 5 - Dokument ke školení na požární ochranu.....	57
Obrázek 6 - Dokument ke školení na první pomoc	58
Tabulka 1 - Definice vah pro Saatyho metodu	53
Tabulka 2 - Ohodnocení kritérií podle Saatyho metody.....	54
Tabulka 3 - Modelově vyplněné informace jednotlivých alternativ	55
Tabulka 4 - Výsledná tabulka s pořadím bezpečnostních alternativ	55

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

AHP	Analytický hierarchický proces
BOZP	Bezpečnost a ochrana zdraví při práci
ČSN	Česká technická norma
DHS	Ministerstvo vnitřní bezpečnosti Spojených států amerických
EKV	Elektronická kontrola vstupu
FBI	Federální úřad pro vyšetřování
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MU	Mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra
OOPP	Osobní ochranné pracovní pomůcky
PO	Požární ochrana
USB	Utíkej, schovej se a bojuj
ZaLP	Záchranné a likvidační práce

ÚVOD

Univerzita Pardubice je systém s vysokým počtem zainteresovaných stran, které mohou mít vliv na samotnou bezpečnost. Pokud jde o celkovou bezpečnost systému, tak ta je na takové úrovni, jako je samotná bezpečnost jejího nejslabšího prvku. Z toho plyne, že snahou každého systému je odhalit jeho slabé stránky a sjednat nápravu. V případě bezpečnosti studentů je úkolem univerzity zajistit informace pro studenty, ze kterých mohou čerpat v případě nouzové situace. Informovaný student pak může ochránit sebe nebo ostatní studenty před újmou, nebo alespoň snížit vzniklé negativní dopady. Proto jsou pořádána pravidelná bezpečnostní školení, která mají předat studentům co nejvíce informací ohledně bezpečnosti. Zároveň je potřeba i připravovat zaměstnance a vedení, aby dokázali provést dostatečnou a rychlou odezvu na mimořádnou událost.

Univerzita Pardubice zajišťuje studium pro zhruba 6 900 studentů. Vzhledem k tak vysokému počtu osob, které pravidelně navštěvují prostory univerzity, je nutné tyto osoby chránit a zároveň školit na bezpečnost, protože hrozby, které ohrožují studenty, se neustále vyvíjejí a objevují se nové hrozby. Proto je potřeba upravovat a aktualizovat bezpečnostní politiku Univerzity Pardubice. Jedná se tedy o nekonečný cyklus, při kterém je snahou snížení výskytu nebo dopadu hrozeb s rozumnou investicí do bezpečnostních opatření.

Cílem diplomové práce je analýza současného stavu bezpečnosti studentů Univerzity Pardubice při mimořádných událostech. V úvodu je popsána bezpečnostní politika univerzity skládající se z analýzy legislativních dokumentů, dostupných metodik a školních dokumentací na oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a požární ochrany. Dále jsou pak popsány potenciální mimořádné události a rozbor jejich členění. Pro uvedení do problematiky je popsána činnost orgánů zapojených do řešení mimořádných událostí.

Dále se práce věnuje identifikaci konkrétních zdrojů hrozeb a analyzuje se současná bezpečnostní školení studentů Univerzity Pardubice. Vzhledem k početné koncentraci osob v prostorách univerzity je nastíněna problematika ochrany měkkých cílů. Následně se diplomová práce zabývá mimořádnou událostí v podobě aktivního střelce v budově a je nastíněna doporučená strategie pro danou situaci. Pro doplnění jsou vybrány tragické události z České republiky, které ovlivnily bezpečnost měkkých cílů.

Pomocí analýzy současného stavu jsou odhaleny nedostatky v oblasti bezpečnosti studentů. Vzhledem k nedostatkům jsou navržena řešení na základě výzkumných otázek, polostrukturovaných rozhovorů se studenty a návrhem alternativ bezpečnostních opatření. Pro

podporu rozvoje bezpečnosti na univerzitě jsou představeny zdroje dodatečných informací pro bezpečnostní politiku.

V závěru práce je navržena implementace bezpečnostních opatření na základě získaných dat z vyhodnocení rozhovorů se studenty, vícekriteriálního výběru alternativního bezpečnostního opatření a je popsána tvorba dokumentu pro bezpečnostní školení. V rámci těchto dat a informací jsou shrnuty odpovědi na výzkumné otázky.

1 Bezpečnostní politika univerzity

Vysoké školy jsou složité systémy, ve kterých se shromažďují vysoké počty osob. Tyto systémy se skládají z prvků a vazeb. Do skupiny prvků spadají lidské zdroje a aktiva školy. Do lidských zdrojů se řadí například zaměstnanci nebo studenti. Tyto prvky jsou vzájemně propojeny pomocí vazeb. Vazby označují předpokládané činnosti, které probíhají mezi jednotlivými prvky (Adams, 2014).

Vysoká frekvence pohybu osob a zároveň velká koncentrace osob na jednom místě mohou vést k většímu výskytu negativních událostí. Zájmem školy je snižování výskytu negativních událostí a předcházení jejich vzniku, nebo se alespoň vysoké školy snaží zmírnit jejich dopady na systém. Tohoto lze dosáhnout skrze preventivní opatření v podobě organizačních, provozních nebo technických bezpečnostních opatření.

Samotná bezpečnost systému je úzce spojena s ekonomickou stránkou systému. U vysoké školy je vhodnější preventivní činnost, která vede ke snížení úrazů studentů a zaměstnanců a před ztrátou nebo znehodnocením školských aktiv. Náklady na léčení nebo opravu aktiv mohou výrazně přesáhnout náklady, které by se použily na prevenci. Proto se musí dbát na preventivní opatření, která mohou snižovat pravděpodobnost výskytu rizika nebo na opatření, které pomůže snížit škody, které vzniknou díky riziku. Motivací ke zvýšení bezpečnosti je tedy i ekonomická stránka. Pro řešení této problematiky se využívá pojmu řízení rizik (Kovaříková, 2020).

Při řízení rizik jakéhokoliv systému se musí postupovat vždy individuálně k danému systému, ale existují základní postupy jako manuály, díky nimž je postup ucelen do několika základních kroků. Řízení rizik se využívá při plánování, výstavbě a provozu daného systému.

Prvním krokem je analýza současného stavu systému a identifikace vnějších a vnitřních hrozeb. Hrozby a aktiva se seřadí dle priorit a následně se navrhnou bezpečnostní opatření. V závěru se tyto bezpečnostní opatření implementují a nastavuje se způsob monitoringu pro kontrolu funkčnosti těchto opatření a pro identifikaci nových hrozeb. Celý tento postup je shrnut jako nekonečný cyklus, protože se vyskytují stále nové hrozby. Veškeré kroky probíhají v souladu s legislativním rámcem (Procházková, 2017).

1.1 Bezpečnostní aspekty

Hlavním pojmem je bezpečnost, která označuje stav systému, v tomto případě vysoké školy, při kterém tento systém dokáže odolávat očekávaným, ale i neočekávaným hrozbám. Tyto

hrozby mohou vzniknout pomocí vnějších nebo vnitřních zdrojů. Hrozbou je myšlena schopnost daného zdroje způsobit škodu danému systému nebo jeho prvku a narušit tím vazby v systému. Daná schopnost může vzniknout náhodně nebo účelově.

Dalším pojmem z názvu této diplomové práce jsou mimořádné události. Aby se situace dala považovat za mimořádnou událost (MU), tak musí být řešena podle zvláštních právních předpisů orgánů a složek bezpečnostního systému a jejich obvyklým způsobem, jako jsou například záchranné a likvidační práce. Mimořádná událost vzniká v určitém prostředí důsledkem živelných pohrom, havárií, ohrožením kritické infrastruktury anebo nezákonnou činností.

Záchranné a likvidační práce (ZaLP) jsou využívány složkami integrovaného záchranného systému (IZS). Záchranné práce jsou činnosti, které vedou k odvrácení nebo omezení negativních dopadů vzniklých MU. Naopak likvidační práce se používají k odstranění negativních dopadů, které vznikly při MU. Samotné ZaLP jsou použity v případech, kdy je ohrožen život, zdraví, majetek nebo životní prostředí (Terminologický slovník MV, 2016).

1.1 Legislativní rámec

Legislativní rámec bezpečnosti studentů vychází a je usměrňován z početného množství právních norem, zákonů, nařízení vlády, vyhlášek ministerstev a dalších legislativních dokumentů. Pokud management školy se zabývá problematiku bezpečnosti studentů, musí znát přibližně 185 norem. Taková vysoká míra diverzifikace potřebných dokumentů, může mít za následek nižší zájem ze strany škol o řešení problematiky bezpečnosti studentů.

Tyto dokumenty se také dělí na nařizovací a dokumenty, které pomáhají při implementaci bezpečnostních opatření a jedná se tedy o tzv. metodiky. První skupina dokumentů ukládá práva a povinnosti provozovatelům školských zařízení, kteří tím zajišťují základní zabezpečení ochrany zdraví svých studentů. Do této kategorie spadá například bezpečnost a ochrana zdraví při práci (BOZP) nebo požární ochrana (PO).

Metodiky se zabývají také těmito oblastmi, ale zároveň jdou více do hloubky a zaměřují se i na jiné oblasti. Jsou koncipovány jako obecné návody, protože každé školské zařízení je svým způsobem specifické. Proto tedy nejde o striktně nařizovací dokumenty. Z důvodu velkého množství právních norem jsou pro potřeby této práce vybrány pouze nejzásadnější právní normy, které se týkají bezpečnosti studentů při mimořádných událostech.

Samotný zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách se nevěnuje problematice BOZP studentů. Oproti tomu zákon č. 561/2004 Sb., neboli školský zákon, který upravuje základní, střední a vyšší odborné školy a také předškolní a jiné vzdělání, se věnuje bezpečnosti a ochraně zdraví ve školách a školských zařízeních přímo v § 29. Z tohoto důvodu je nutné pracovat s jiným právním zdrojem, a to zákonem č. 262/2006 Sb. zákoník práce, který je součástí pracovního práva. V tomto dokumentu v § 391 odst. 4 se uvádí, že vysoká škola je odpovědná za škodu vzniklou porušením právních povinností nebo úrazem při studiu nebo výkonu praxe svých studentů.

Aby škola přenesla tuto odpovědnost částečně na studenty, připravuje pravidelně školení pro studenty z BOZP a PO. Tímto využívá § 62 ze zákona o vysokých školách, kde se uvádí, že na studenta se vztahují obecné předpisy o BOZP. Pokud se tedy stane škoda na zdraví nebo majetku zaviněním studenta a zároveň se dokáže, že student prošel školením, škola není odpovědná za vzniklé škody vůči svému studentovi. Správným řešením jsou tedy pravidelná bezpečnostní školení, která probíhají buď už při zápisu ke studiu, nebo ihned na začátku nového akademického roku (Zákon č. 111/1998 Sb., 1998; Zákon č. 561/2004 Sb., 2004; Zákon č. 262/2006 Sb., 2006).

Tato problematika vysokých škol je velmi složitá, protože se musí používat sekundární legislativní zdroje k vyřešení odpovědnosti za vzniklé škody. Vysoké školy tedy mají povinnost své studenty školit v bezpečnosti, ale nemají k tomu přímé podklady, a proto je to spíše na jejich přístupu. Správnou cestou by bylo implementovat tuto oblast jako samotnou část do zákona o vysokých školách.

1.2 Metodika zvýšení bezpečnosti vysokých škol

Pro zvýšení bezpečnosti studentů ve školách bylo vytvořeno několik metodik, které mají za úkol ukotvit jednotlivé kroky a poskytnout možná řešení pro dané školské zařízení. Každá metodika je něčím specifická, a proto jsou tyto metodiky níže popsány a analyzovány. Analýza se skládá z formální a obsahové analýzy. Ve formální analýze je uveden rozsah dokumentu, oblast, na kterou se daná metodika zaměřuje, kdo je jejím autorem, v jaké podobě a kde se dá sehnat. V obsahové analýze je věnována pozornost jednotlivým kapitolám a obsahové stránce dokumentu. V podstatě jde o věcnou charakteristiku. Na závěr je krátké shrnutí daného dokumentu.

1.2.1 ČSN 73 4400

Tato norma nese název „Prevence kriminality – řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení“. Vznikla ve spolupráci Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví a Ministerstva vnitra ČR (dále jen „MV“). Díky úzké spolupráci s MV je norma v kryptovaném formátu pdf volně dostupná na oficiálních webových stránkách MV. Norma byla vytvořena v roce 2016 a její účinnost započala dne 1. září. Celý dokument se skládá ze 44 stran a zaměřuje se na ochranu měkkého cíle, konkrétně školského zařízení. Dále tento dokument napomáhá k základní orientaci v potřebných materiálech pro školy tím, že na tyto dokumenty odkazuje. Norma je určena pro plánovače, projektanty, zřizovatele, ředitele, zaměstnance škol a pro další zainteresované strany.

V úvodu tato norma popisuje, co je jejím předmětem, jaké dokumenty jsou zde citovány a definuje použité výrazy a zkratky. Od páté kapitoly se dokument věnuje vymezením cíle metodiky. V této části je uvedeno, že účelem této metodiky je preventivní řízení bezpečnostních rizik a stěžejním cílem je tvorba návrhu a implementace bezpečnostních opatření na základě řízení rizik ve školských zařízeních. V závěru jsou vymezeny role a odpovědnosti zainteresovaných stran, mezi které patří účastníci z řad škol, externí partneři z řad státní správy a samosprávy a partneři ze soukromé sféry.

Kapitola šest je nejrozsáhlejší, protože se zabývá jednotlivými opatřeními k zajištění bezpečnosti škol. V počátku se zaměřuje na plánování výstavby školského zařízení, posouzení rizik a navrhnutí dispozičních řešení. Následující části se věnují pojmům jako perimetr, plášť budovy nebo vnitřní uspořádání škol, které ohraničují pozemek školského zařízení a vnitřní prostory budovy. V závěru se kapitola zaměřuje na technickou ochranu, režimová opatření, fyzickou ostrahu a bezpečnostní dokumentaci škol.

Ostatní kapitoly se zabývají posuzováním a řízením rizik, posuzováním účinnosti stávajících bezpečnostních opatření a dále se věnuje pozornosti návrhu a implementaci bezpečnostních opatření a následným aktualizacím stávající bezpečnostní dokumentace. Na závěr jsou uvedeny základní požadavky pro provoz systému bezpečnosti (ČSN 73 4400, 2016).

Dokument je velmi stručný a výstižný. Slouží k základnímu popisu problematiky bezpečnosti školských zařízení, jak pro odborníky na danou oblast, tak i pro laiky. Dokument se věnuje z větší části pouze zamezení vstupu nepovolaným osobám do vnitřních prostor školského zařízení a nebere v úvahu potencionálního útočníka, který má přístupové oprávnění.

Dokument však podává informace o potřebných normách, které musí prvky fyzické ochrany splňovat. Tento dokument je tedy vhodný pro fázi plánování výstavby škol a zvolením vhodných prostorových, fyzických, režimových a technických bezpečnostních opatření.

1.2.2 Minimální standard bezpečnosti

Tato metodika vznikla jako reakce na tragickou událost, která se stala ve Žďáru nad Sázavou v roce 2014. Dokument vypracovalo a vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Jde o velmi stručnou metodiku skládající se z pěti stránek. Je dostupná skrze oficiální webové stránky MŠMT. Dokument se zaměřuje spíše na fyzickou bezpečnost studentů (Minimální standard bezpečnosti, 2015).

V úvodu metodika popisuje, z jakého důvodu byla vytvořena a o čem pojednává. Princip tohoto dokumentu není normativní, ale metodický. Důležitou poznámkou je úvodní věta, která říká, že fyzická bezpečnostní opatření ve školských zařízeních nesmí snížit psychické bezpečí a komfort studentů. Metodika rozlišuje minimální standard bezpečnosti ve třech rovinách. První rovina je preventivní, která má za cíl snížit nebo předcházet MU. Druhá rovina se zaměřuje na situaci, při které už MU vznikla a je zapotřebí co nejrychlejší efektivní reakce. Třetí rovina pojednává o vyhodnocení MU a přijmutí bezpečnostních opatření.

Bezpečnostní opatření jsou zde rozdělena do tří skupin. První skupinou jsou prostorová a organizačně-technická opatření. Tato část popisuje zásady pro vstupní body do škol, průchodu cizích osob a ošetření venkovního areálu jako například zeleně nebo venkovního osvětlení. Druhou skupinou jsou personální opatření, která zahrnují dohled nad studenty, zastupitelnost pedagogů nebo posílení ostrahy budovy se součinností městské nebo státní policie.

Poslední skupinou jsou vnitřní předpisy a dokumentace školy, mezi které patří dokumenty pro mimořádné události. Nad rámec minimálního standardu může škola zavést i technické prostředky pro kontrolu vstupu do škol, nicméně tyto prostředky nemohou plně nahradit dohled prováděný fyzickou osobou (Minimální standard bezpečnosti, 2015).

Jak z názvu vyplývá, jde opravdu o minimální standardy bezpečnosti, které by každé školské zařízení mělo splňovat. Proto by tato metodika měla být brána jako počáteční analýza současného stavu základních bezpečnostních opatření. Je velmi stručná, ale pro tvorbu základního přehledu bezpečnosti může posloužit. Nevýhodou je však velmi stručné pojetí jedné části problematiky bezpečnosti školských zařízení. Pokud by zainteresovaná strana

chtěla použít tento materiál, bude muset dohledat další zdroje informací z problematiky bezpečnosti školských zařízení.

1.2.3 Manuál bezpečné školy

Dokument vydala Asociace bezpečná škola z. s. ve spolupráci s odborem prevence kriminality MV. Tato metodika byla vydána v roce 2022 v podobě elektronické knihy v pdf formátu a je dostupná na oficiálních stránkách Asociace bezpečná škola z. s. Dokument se skládá z 90 stránek a popisuje implementaci normy ČSN 73 4400 do školské praxe (Sladký, 2022).

V úvodu manuálu jsou popsány vybrané příklady útoků ve školských zařízeních. Následně je věnována pozornost samotnému pojmu bezpečnosti a ochrany škol a účel implementace normy ČSN 73 4400. Manuál bezpečné školy popisuje metodiku aplikace normy se vstupním auditem, který určuje potřebu po nápravných bezpečnostních opatřeních. V dokumentu jsou uvedeny i případné finanční nebo právní úskalí, která mohou vzniknout při aplikaci normy.

Manuál se věnuje i vzdělávání v dané oblasti a popisuje, jak by mohly vypadat semináře na konkrétní oblasti bezpečnosti, mezi které řadí i metodiku zaměřenou na aktivního střelce. V další části se řeší problematika technických prostředků s popisem častých chyb při jejich aplikaci. Manuál pomáhá i v oblasti výběru dodavatele technických prostředků a popisuje základní postup při implementaci těchto prostředků. Manuál bere v potaz i psychologické aspekty bezpečného školského zařízení, které mohou napomáhat při předvídání a odezvě na MU. V této části pojednává o varovných signálech a problematice rozhodování (Sladký, 2022).

Manuál bezpečné školy působí jako literatura, která spojuje náležitosti normy ČSN 73 4400 s praxí. V dokumentu jsou uvedeny příklady z praxe, které slouží pro vyvarování se častých chyb. Jde o nadstavbu normativního dokumentu s přesahem do školské praxe. Dokument se zaměřuje i na situace s aktivním střelcem a pojednává nejenom o technických opatřeních, ale i o psychologických aspektech. Tyto aspekty mohou vést k částečnému předvídání MU ve školském zařízení.

1.3 Bezpečnost a ochrana zdraví při práci

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci je implementována pomocí legislativy do pracovního práva. V podstatě upravuje vztah mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Důvodem zavedení

BOZP do organizace je povinnost zaměstnavatele, která vyplývá ze zákona a snahou je ochrana zdraví pracovníků a majetku zaměstnavatele.

Problematika BOZP není nijak řešena v rámci vysokoškolského zákona, ale nepřímou odkazuje na povinnosti vysokých škol pravidelně školit své studenty v BOZP. Díky školení studentů v BOZP se přenáší odpovědnost za vzniklé škody právě na studenty. Tyto škody však musí vzniknout při studiu nebo výkonu praxe. Student svým podpisem stvrzuje, že splnil školení na BOZP a tím pádem přebírá odpovědnost. Zákon o vysokých školách stanovuje v § 62 to, že na vysokoškolského studenta se vztahují obecné předpisy o BOZP. Proto se povinnosti spojené se zajištěním BOZP na vysokých školách dělí na povinnosti vysokých škol a povinnosti studentů.

Z hlediska povinností vysokých škol je postup více komplikovaný. Důvodem jsou různá specifika jednotlivých škol. Proto na počátku je nutné analyzovat a identifikovat rizika a následně je vyhodnotit. Dále jsou přijímána opatření vůči jednotlivým rizikům. Vysoké školy musí vést dokumentaci o řízení rizik BOZP, informovat o rizicích a neustále sledovat a kontrolovat rizika. Celý tento proces se nazývá řízení rizik BOZP. Individuálním přístupem ke každé škole v této problematice se mohou školení na BOZP a PO lišit. Například jiné školení bude probíhat na vysoké škole chemické než na vysoké škole ekonomické.

Ovšem existují obecné povinnosti, které musí každá škola dodržovat. Kromě výše uvedeného musí škola zajistit informace o BOZP a pravidelně vzdělávat zaměstnance a studenty, evidovat a dokumentovat pracovní úrazy, provádět školení BOZP s profesními doplňky pro vysoké školy, pravidelné prověrky zaměstnanců a revize všech strojů a zařízení. V neposlední řadě školy seznamují studenty a zaměstnance s používáním osobních ochranných pracovních pomůcek (OOPP) a zákazem požívání alkoholu a návykových látek.

K povinnostem studenta patří dodržovat předpisy, povinnosti a zásady BOZP, se kterými byl seznámen, oznamovat pedagogovi veškeré úrazy a závady, používat přidělené OOPP a účastnit se pravidelných školení (Zákon č. 262/2006 Sb., 2006).

Univerzita Pardubice má směrnici, která danou problematiku upravuje. Směrnice č. 1/2011 řeší zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na Univerzitě Pardubice. Tento dokument má působnost na všechny útvary univerzity a skládá se z devíti článků. Pro přehlednost jsou vybrány pouze články, které se týkají bezpečnosti studentů. Článek 1 pojednává o základních povinnostech zaměstnavatele a udává, že tato směrnice je závazná

jak pro zaměstnance, tak i pro studenty. Je zde uvedeno, že tato směrnice nijak nenahrazuje právní předpisy z oblasti BOZP, ale pouze je specifikuje.

Článek 4 pojednává o základních povinnostech zaměstnanců a studentů. Zde je uvedena povinnost zaměstnanců a studentů odpovídat za dodržování právních a ostatních předpisů k zajištění BOZP, se kterými byli seznámeni. Student má povinnost odmítnout práci, u které má důvodné podezření, že závažným způsobem ohrožuje život a zdraví.

Student se musí pravidelně účastnit školení v oblasti BOZP. Následuje podrobný výpis povinností zabývajících se dodržováním zásad bezpečného chování na pracovišti a bezpečnou manipulací se svěřenými přístroji a materiály. Dále je uvedena povinnost oznamovat veškeré úrazy a poruchy svému nadřízenému zaměstnanci univerzity. Na konci je uveden zákaz o požívání alkoholických nápojů a návykových látek v prostorách školy a nenastupovat do práce nebo vyučování pod jejich vlivem.

Článek 6 pojednává přímo o školení v oblasti BOZP. Je zde uvedeno, že studenti jsou školeni po přijetí ke studiu a periodická školení probíhají před zahájením každého akademického roku. Článek 7 se zabývá pracovními a školními úrazy. Definuje pojem pracovní nebo školní úraz. Pracovní úraz se týká zaměstnanců a školní úraz se týká studentů. Dále probíhá klasifikace úrazů, které se dělí na tři stupně, a to na úrazy, které způsobí pracovní nebo školní absenci kratší než tři kalendářní dny. Druhým stupněm je úraz, který způsobí pracovní nebo školní absenci delší než tři kalendářní dny. Třetím stupněm jsou smrtelné úrazy, které způsobí smrt zaměstnanci nebo studentovi.

V případě vzniku úrazu je povinností oznámit to svému nadřízenému zaměstnanci. Nadřízený zaměstnanec musí neprodleně zapsat do knihy úrazů jakýkoliv nahlášený úraz. Svědek situace má povinnost v případě, pokud to situace požaduje, poskytnout první pomoc, uklidnit postiženého a přivolat lékařskou pomoc nebo zajistit dopravu k lékaři (Univerzita Pardubice, 2011).

1.4 Požární ochrana

Požární ochrana vychází především ze zákona č. 133/1985 Sb. o požární ochraně. Ten udává povinnost každému se chovat tak, aby předcházel příčině vzniku požáru a neohrožil život a zdraví osob, zvířat a majetku. Požár může vzniknout díky různým zdrojům. Mezi ty nejčastější spadají hlavně technické závady, které v roce 2017 zavinily 49 % z celkových požárů ve školských zařízeních v ČR. Dále to je nedbalost nebo úmyslné zapálení.

Škody na životech a zdraví osob způsobuje samotný požár dosahující teploty až 500 °C a také zplodiny, které při požáru vznikají. Pokud například dochází k hoření plastového materiálu, vznikají tím vysoce toxické látky. Tyto látky mohou způsobit ztrátu vědomí během několika nádechů. Nedostatek kyslíku a špatné okysličení krve vede ke ztrátě logického uvažování.

Mezi povinnosti vysokých škol z hlediska PO jsou odlišnosti podle toho, do jaké kategorie dané zařízení spadá. První kategorií jsou činnosti bez zvýšeného požárního nebezpečí a druhou kategorií jsou činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím. Ať se vysoká škola nachází v jedné nebo druhé kategorii, musí splňovat základní povinnosti z hlediska PO. Minimum je viditelné vyvěšení čísel tísňového volání. Dále musí označit únikové východy a zajistit jejich průchodnost. Musí také zajišťovat pravidelné školení zaměstnanců a studentů v PO a vybavit objekt dostatečným počtem hasicích přístrojů. V neposlední řadě musí omezit výskyt možných iniciačních zdrojů požáru (Kovaříková, 2020).

1.4.1 Dokumentace požární ochrany

Univerzita Pardubice a její fakulty zpracovávají dokument s názvem Požární poplachová směrnice. Tato směrnice má za úkol vymezit činnosti zaměstnanců v případě vzniku požáru. Obsahuje stručný postup v případě vzniku požáru, způsob vyhlášení požárního poplachu a následný postup. V závěru dokumentu je uvedeno telefonní číslo na recepci budovy a jsou zde uvedena další důležitá telefonní čísla.

Univerzita provozuje činnosti bez zvýšeného a se zvýšeným požárním nebezpečím. Činnosti s vysokým požárním nebezpečím univerzita neprovozuje. Povinností vysoké školy je si zpracovávat dokumentaci PO. Univerzita zpracovává seznam obsahující pracoviště a objekty, které se řadí do kategorie se zvýšeným požárním nebezpečím. Tento seznam se započítává do dokumentace PO. Mezi další dokumenty patří například stanovení organizace zabezpečení PO, požární řády, požární poplachové směrnice, požární evakuační plán, dokumentace zdolávání požárů, dokumentace o provedeném školení a požární kniha, do které se zaznamenávají důležité skutečnosti týkající se PO.

Požární řády upravují základní zásady zabezpečování PO na místech, kde se provozují činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím. Dokumentace zdolávání požárů slouží jako informativní dokument pro jednotky Hasičského záchranného sboru ČR při požárním zásahu (Univerzita Pardubice, 2014).

1.4.2 Školení o požární ochraně

Školení o požární ochraně slouží jako preventivní opatření ke snížení vzniku požáru a újmy na zdraví a škod majetku. Z hlediska osob, které prochází různým školením na PO, jsou tyto osoby rozděleny na vedoucí zaměstnance, zaměstnance, preventisty PO, studenty a fyzické osoby, které se příležitostně zdržují na pracovištích univerzity provozující činnosti se zvýšeným požárním nebezpečím. Podle typu cílové osoby, která má být proškolená, se školení liší z hlediska obsahu, školitele a periodičnosti školení.

Například studenti jsou školeni v PO ohledně základních povinností po přijetí ke studiu a periodická školení probíhají vždy před zahájením výuky akademického roku. Obsahem školení je seznámení se s povinnostmi, které každý student musí dodržovat. Mezi povinnosti patří například znalost telefonních spojení pro ohlášení požáru, dodržování zákazu kouření a manipulaci s otevřeným ohněm, znát umístění a způsob manipulace hasicích přístrojů, udržovat volné přístupové komunikace a únikové cesty. Jako samozřejmost by se měla uvádět povinnost bezodkladného oznámení o požáru vyučujícímu a neprovádět práce vedoucí ke vzniku požáru.

V další části je student seznámen s čísly tísňové telefonní linky. Následně je školení zaměřeno na postup při hašení požáru, kde jsou uvedeny jednotlivé kroky. V prvotní fázi požáru jsou popsány jednotlivé druhy hasicích přístrojů. Poslední část se věnuje evakuaci osob a únikovým cestám. Na závěr je shrnut postup v případě vzniku požáru do šesti jednoduchých kroků.

Pro porovnání samotní zaměstnanci jsou školeni vedoucími zaměstnanci nebo preventisty PO a školení probíhá jednou za dva roky. Celkový časový rozvrh školení je 60 minut a z toho 20 minut probíhá praktický výcvik v podobě použití přenosných hasicích přístrojů, hašení požáru a podobně. Vedoucí zaměstnanci se školí jednou za tři roky a školení preventistů PO je rozvrženo minimálně do 90 minut, z čehož 20 minut probíhá praktický výcvik (Univerzita Pardubice, 2014).

1.5 Potenciální mimořádné události

Mimořádná událost je specifikována zákonem č. 239/2000 Sb., který pojednává o IZS. Zákon říká, že MU se rozumí situace, při které dochází k negativnímu působení sil a jevů vzniklých působením přírodních nebo lidských zdrojů, anebo také havárií na infrastruktuře vytvořené člověkem. Taková MU ohrožuje život, zdraví, majetek lidí anebo ohrožuje životní prostředí. Proto tato situace vyžaduje použití ZaLP (Zákon č. 239/2000 Sb., 2000).

Podle typu zdroje se dělí na přírodní a antropogenní MU a specifickou skupinou jsou havárie. Havárie je MU, při které dochází k poškození člověkem vytvořeného zařízení, jako jsou například stroje, budovy nebo technologické celky. Specifickou skupinou je kritická infrastruktura, protože její narušení má negativní dopad na bezpečnost a fungování celé České republiky, nebo alespoň na její větší část. Proto ochrana kritické infrastruktury je v zájmu České republiky (Zákon č. 240/2000 Sb., 2000).

Dalším problémem mimořádných událostí je tzv. dominový efekt. Ten označuje situaci, kdy jedna MU s vlastním zdrojem hrozby nastartuje vznik nové MU s jiným druhem zdroje hrozby. Příkladem může být mimořádná událost v podobě povodně, která zapříčiní sesuv půdy, a to povede k narušení infrastruktury produktovodů a tím pádem může vzniknout havárie. Snahou společnosti je tedy zamezit vzniku dominového efektu, a to díky rychlé odezvě na MU v podobě ZaLP (Kovaříková, 2020).

1.5.1 Přírodní

Z hlediska přírodních mimořádných událostí je nižší pravděpodobnost ohrožení životů nebo zdraví studentů, kteří se nachází v budově školy. Důvodem je ochrana studentů před přírodními riziky samotnou budovou školy a jejím pláštěm. Nicméně toto ohrožení může vzniknout v blízkosti školy nebo následně jako dominový efekt od MU přírodního charakteru. Příkladem může být výpadek elektrické energie způsobený silným větrem.

Tyto situace je těžké předvídat. Nicméně je správné se snažit předcházet přírodním mimořádným událostem. Bezpečnost studentů je nutné zabezpečit i při školních výjezdech mimo budovu školy. Při cestování se studenty musí pedagog vzít v úvahu mentální a fyzickou vyspělost studentů a dále by měl věnovat pozornost nejen bezpečnosti cílového místa, ale i typu přesunu studentů. Pokud se ve velké míře vyskytují studenti v otevřeném prostoru nebo přírodě, je nutné, aby pedagog sledoval předpověď počasí a systém výstrah na stránkách Českého hydrometeorologického ústavu pro danou oblast. Tyto preventivní kroky jsou spíše zaměřeny na studenty, kteří ještě nejsou plnoletí (Šenovský, 2015).

Jako prvním druhem přírodní MU je bouřka, která může studenty ohrozit. Pokud se nacházejí v budově školy, tak tato budova je chráněna bleskosvodem umístěným na nejvyšším bodě budovy. Tento bleskosvod funguje na principu spojení nejvyššího bodu budovy se zemí pomocí vodiče. Doporučeným postupem při bouřce uvnitř budovy je uzavření oken, pohybovat se dál od obvodových stěn budovy a nemanipulovat ani se nepřibližovat k elektrickému vedení nebo vodovodům. Při bouřce by lidé neměli pouštět vodu

a manipulovat s elektrospotřebiči. Jakákoliv kovová tělesa v podobě vodovodní nebo odpadové trubky mohou vést elektřinu.

Pokud se nachází student mimo objekt školy, tak by se měl schovat do nejbližší budovy s bleskosvodem nebo se přepravovat dopravním prostředkem. Dopravní prostředky jsou dobrou ochranou proti zamezení úrazu bleskem. Důvodem je jev s názvem Faradayova klec. V dopravních prostředcích také platí zásady, jak se chovat v případě bouřky. Hlavní zásadou je zavřít veškerá okna v dopravním prostředku a zůstat uvnitř. Pokud student nemůže cestovat dopravním prostředkem a nachází se na místě, kde není žádný vhodný úkryt, tak je vhodné najít prohlubeň nebo příkop, kde se daný student schová v podřepu s nohama u sebe.

Dalším druhem mohou být mimořádné události, které vznikly díky silnému větru. Při takové situaci se mají v budově zavřít všechna okna a dveře a venku upevnit nebo uklidit předměty, které by mohly díky silnému větru odletět. Pokud se student nachází mimo budovu, je doporučeno se vyhýbat vysokým stromům a budovám. Také by měl být opatrný a měl by si dávat pozor na pád elektrického vedení.

V případě povodní je vhodné poslouchat pokynů obecního úřadu a složek IZS. Pokud žádné pokyny nebyly poskytnuty, osoby by se měly přesunout na nejbližší vyvýšené místo. Zaplavená místa se osoby nesmí snažit nijak překonávat pomocí dopravních prostředků nebo jízdních kol. Zvláštním typem povodní jsou bleskové povodně. Jejich zvláštností je to, že mohou nastat i na území bez vodních toků, a vznikají díky přívalovým srážkám. Těžko se dají tyto bleskové povodně předvídat s nějakou určitou přesností (Kovaříková, 2020).

1.5.2 Havárie

Tento druh MU představuje vznik poruchy na technickém zařízení nebo chybou v technologickém postupu. Chyba může nastat prostřednictvím závady na technickém zařízení nebo úmyslném ale i neúmyslném zaviněním lidského faktoru. Úmyslným zaviněním lidského faktoru může být například teroristický útok.

Při výskytu havárie dochází k úniku škodlivých látek do okolí. Nebezpečné a škodlivé látky jsou charakterizovány jako látky, které se používají v chemickém nebo farmaceutickém průmyslu, chladírenských zařízeních, vodárnách nebo při výrobě hmot a materiálů a svými hořlavými, výbušnými a toxickými vlastnostmi mohou ohrozit životy a zdraví lidí, majetek a životní prostředí. Dané látky způsobují vážné zdravotní potíže (Nebezpečné látky, 2024).

Na havárie se dá připravit díky analýze prostředí, ve kterém se nachází vysoká škola. Hlavními body jsou různé továrny v okolí, které zpracovávají chemické látky, nebo alespoň s nimi nakládají. Dalším bodem mohou být přímo vysoké školy, které se specializují na studium nebezpečných látek v laboratořích. Ale nebezpečné látky se musí také přepravovat různými druhy dopravy, proto k zasažení únikem nebezpečných látek může dojít kdekoliv, kudy vede dopravní síť.

Při havárii s únikem nebezpečných látek se navrhuje dodržet několik základních bodů. Tyto body lidé dodržují do doby, než obdrží další informace od IZS nebo správního celku skrze sirény. Informace ohledně havárie jsou velmi důležité, protože havárie s únikem nebezpečných látek se podle druhu látky od sebe mohou razantně lišit v podobě ZaLP. Prvním základním bodem je nepřibližovat se k místu havárie. Dále uzavřít veškeré dveře a okna.

Pokud to daná situace umožňuje, doporučuje se osobám, aby se přesunuly do vyšších pater, jelikož většina plynů a par se po havárii zdržují u země. Nikdy se neschovávat do míst pod úroveň terénu. Pokud jsou uzavřena veškerá okna a dveře v místnosti, tak je vhodné utěsnit mezery lepicí páskou nebo textílem. Zkontrolovat, jestli v místnosti není aktivní ventilace, popřípadě ji ihned vypnout.

Pokud se studenti nebo různé osoby nachází mimo budovu vysoké školy a nemohou nalézt úkryt, tak by se měli, co nejdále vzdálit od místa havárie proti směru větru. Je třeba se také chránit pomocí improvizovaných prostředků na ochranu očí, dýchacích cest a povrchu těla. Jako improvizovaný ochranný prostředek dýchacích cest může posloužit navlhčený kapesník nebo jiná textilie (Kovaříková, 2020).

1.5.3 Antropogenní

Antropogenní mimořádné události jsou zaviněny lidským faktorem. Ve školských zařízeních se nejvíce pojednává o aktivním střelci. Aktivní střelec má podobné cíle jako teroristický útok, avšak ve většině případů útočí sám jako samostatná jednotka. V obou případech jde o usmrcení co nejvíce lidí v krátkém časovém úseku. Tato MU, kdy dojde k útoku aktivního střelce, se označuje termínem AMOK. Celou problematiku aktivního střelce a teroristického útoku má na starost Policie ČR.

Při útoku aktivního střelce dochází k čistě náhodnému výběru obětí. Vyhledávanými místy útoku jsou oblasti s vysokou koncentrací osob a nízkým zabezpečením. Tato místa se nazývají měkké cíle. Příkladem mohou být obchodní centra, náměstí nebo právě vysoké školy. Útočník

může použít jakýkoliv typ zbraně (např. střelné, bodné, automobil nebo výbušninu). Velkým problémem je podstata daného útoku, protože útočník nebere rukojmí a nevyjednává. Tato podstata ztěžuje postup jednotek IZS při této MU.

Preferovaným postupem v takové situaci je opustit místo útoku, pokud je to možné. Osoba by se měla dostat mimo hlavní chodby a utéct. Pokud nejde opustit objekt, osoba by se měla ukrýt v místnosti, kde lze uzavřít a uzamknout vstupní dveře a zabarikádovat se. Následně ustoupit od dveří, zatáhnout žaluzie, vypnout si zvuky na elektronických zařízeních a lehnout si na zem ke stěně. Pokud to situace umožňuje, osoba informuje policii (Kovaříková, 2020).

1.6 Činnost orgánů zapojených do řešení mimořádných událostí

Pro zajištění vnitřní bezpečnosti České republiky jsou založeny bezpečnostní sbory, které mají za úkol udržovat bezpečnost a chránit zájmy, životy, zdraví a majetek občanů České republiky. Jednotlivé orgány mají rozdělenou územní a typovou působnost a specializují se na jednotlivé činnosti při MU.

Pro zvýšení jejich efektivnosti v případě velkých mimořádných událostí a krizových situací jsou sjednoceny do systému s názvem integrovaný záchranný systém, který využívá synergii společného zásahu těchto složek. Pro zlepšení společného postupu jsou pořádána společná cvičení a jsou vytvořeny dokumenty, které popisují společný postup v případě MU, pravomoc a povinnosti jednotlivých složek IZS.

Nejde pouze o složky IZS, ale do řešení mimořádných událostí jsou zapojeny i samosprávné celky, jako jsou například orgány kraje, orgány obce s rozšířenou působností anebo orgány obce. Jejich hlavním úkolem je preventivní příprava na MU v rámci svého územního celku v jejich působnosti. Dále poskytují součinnost IZS při řešení MU. Touto povinností poskytnout součinnost při řešení MU nebo krizové situace jsou vázáni i právnické osoby, podnikající fyzické osoby nebo i fyzické osoby podle zákona o integrovaném záchranném systému č. 239/2000 Sb (Zákon č. 239/2000 Sb., 2000).

1.6.1 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém je systém, který spojuje jednotlivé záchranné a bezpečnostní složky, orgány státní správy a samosprávy při provádění ZaLP a přípravách na MU pomocí efektivních vazeb, pravidel spolupráce a koordinace. Je vymezen zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

Mezi jeho základní složky patří Hasičský záchranný sbor ČR, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje, poskytovatelé zdravotnické záchranné služby a Policie ČR. Ostatní složky IZS poskytují při ZaLP plánovanou pomoc a součinnost na vyžádání. Hlavním koordinátorem a páteří je Hasičský záchranný sbor ČR (HZS). To v praxi znamená, že operačním a informačním střediskem IZS je samotné operační a informační středisko HZS ČR.

Pokud tedy dojde k situaci, že zasahuje více složek IZS, tak hlavním velitelem se stává příslušník HZS ČR. Existují ovšem výjimky v podobě situace s aktivním útočníkem nebo teroristickou hrozbou, kdy velení přebírá Policie ČR. Postupy a společná koordinace jsou sepsány do dokumentů, které nesou název typové činnosti. IZS vznikl pro každodenní potřebu koordinace hasičů, zdravotníků a policistů při řešení různorodých MU (Integrovaný záchranný systém, 2024).

1.6.2 Typové činnosti

Typové činnosti jsou dokumenty, které slouží jako metodika postupu pro identifikované MU. Jsou zde popsány postupy jednotlivých složek IZS. Stanovují hlavní odpovědnou osobu, která zodpovídá za řízení zásahu na místě události. Některé typové činnosti jsou volně dostupné pro veřejnost a část z nich je zašifrována a dostupná pouze pro osoby se znalostí hesla.

Typové činnosti vydává Ministerstvo vnitra generální ředitelství HZS ČR odbor IZS a výkonu služby. Jsou vytvářeny podle odlišných druhů a charakterů mimořádných událostí. Celkově je vytvořeno sedmáct typových činností. Jejich celkový přehled je dostupný na oficiálních stránkách HZS ČR a zaměřují se například na dopravní nehody, špinavou bombu, demonstrativní úmysl sebevraždy nebo na útok aktivního střelce.

Dokument typové činnosti lze charakterizovat jako stručný manuál pro konkrétní postup při dané MU. V úvodu dokumentu jsou vymezeny hlavní pojmy, které se vyskytují při dané problematice. Následně se popisuje charakter a druh MU, kterou daný dokument upravuje. V podstatě jde o popis několika scénářů, jak daná MU může probíhat a dále jsou uvedeny charakteristiky MU, které ji odlišují od ostatních mimořádných situací. V další části je popsán postup činností složek IZS při zásahu, při organizaci místa zásahu a je zde určen velitel zásahu.

Velitel zásahu poté musí určit odpovídající stupeň poplachu IZS a informuje o tom příslušné operační a informační středisko IZS. Další částí dokumentu je časové vymezení společného zásahu, které popisuje okamžiky nebo situace, kdy společný zásah složek IZS je považován

za ukončený. Dále jsou vymezeny očekávané síly a prostředky složek IZS zasahujících při dané MU, a to s údaji o počtu sil a použité technice.

Pro velitele je v dokumentu typové činnosti uveden kontrolní list. Tento kontrolní list slouží pro prvotní zorientování se při MU tak, aby první velitel složky IZS nacházející se na místě jako první, mohl provést prvotní nezbytné úkony na daném místě. Tento list zamezuje vynechání podstatných kroků, které musí provést jednotlivé složky IZS. Níže jsou pak uvedeny zásady, úkony a činnosti ostatních složek IZS. Každý dokument typové činnosti je specifický, ale tuto obecnou strukturu dodržuje každý z těchto dokumentů.

Pro přehlednost jsou níže vybrány pouze typové činnosti, které se dají uplatnit v prostorách vysokých škol a jsou využitelné pro zvýšení bezpečnosti studentů. Důvodem základního popisu jednotlivých typových činností je dosažení kvalitnější komunikace mezi složkami IZS a provozovateli školského zařízení s cílem zvýšit bezpečnost studentů.

Typová činnost s číslem 2 má název Demonstrování úmyslu sebevraždy. Dokument rozděluje dva typy této události. Prvním typem je osoba nebo osoby, které demonstrují úmysl spáchat sebevraždu. Druhým typem jsou osoby, které demonstrují úmysl spáchat sebevraždu a je vysoká pravděpodobnost, že dojde k újmě na životě, zdraví nebo majetku ostatních osob. Pokud tomu situace dovoluje a delší krizová intervence s osobou pomáhá pozitivně, tak se doporučuje zásah oddalovat a neuspěchat. O krizovou intervenci se stará vyjednávač Policie ČR.

Pokud osoba demonstruje sebevraždu skokem z výšky, je nutné bez zbytečného rizika pro záchranáře, jí v tomto jednání zabránit. Zásah v tomto případě musí být rozhodný a rychlý. Velitelem v takové situaci je velitel jednotky Policie ČR v místě zásahu.

V dokumentu jsou i zásady pro osoby, které nebyly proškoleny pro krizovou intervenci. Pokud se laik dostane k osobě, která demonstruje sebevraždu, tak by měl mluvit zřetelně, pomalu a klidně a měl by se jednoduše zeptat na její úmysly. Důležité je nechat osobu hovořit, naslouchat jí a zároveň mluvit co nejméně. Cílem by mělo být získat čas do příjezdu policie. Co se týče taktických zásad, tak v žádném případě se daná osoba nepřibližuje k ozbrojené osobě. Hlavně myslet na svoji bezpečnost a nechytat osobu nad volnou hloubkou bez vlastního jištění (Dokumentace IZS, 2024).

Typová činnost s číslem 9 má název Zásah složek IZS u mimořádné události s velkým počtem zraněných osob. Tento dokument řeší problematiku MU, při které je 15 a více zraněných lidí.

Obvykle se stává, že na počátku je nedostatek sil a prostředků, ale v průběhu zásahu přibývají. Důležitá je první půlhodina nebo hodina. Hlavní metodou pro třídění velkého počtu zraněných, kterou mohou využít i laikové z ostatních složek IZS, než je zdravotnická záchranná služba, je metoda START.

Touto metodou se zraněné osoby rozdělují do čtyř skupin, podle kterých se určuje prioritita přesunu osob z místa zásahu. Tyto skupiny pro zjednodušení jsou barevně rozlišeny. Červená skupina jsou osoby s nejvyšší prioritou, u kterých selhávají životní funkce. Druhou prioritou má žlutá skupina, ve které jsou osoby s neschopností samostatného pohybu. Třetí prioritou má zelená skupina. V této skupině jsou zraněné osoby, které jsou soběstačné a u nichž lze ošetření prozatím odložit. Poslední čtvrtou skupinou jsou osoby, které nevykazují známky životních funkcí, proto se označují jako černá skupina. Tyto osoby jsou prozatím ponechány na místě nálezu. K označení osob se používají barevné štítky nebo pásky (Třídění velkého počtu raněných metodou START, 2017). Obrázek 1 zobrazuje schéma metody START.

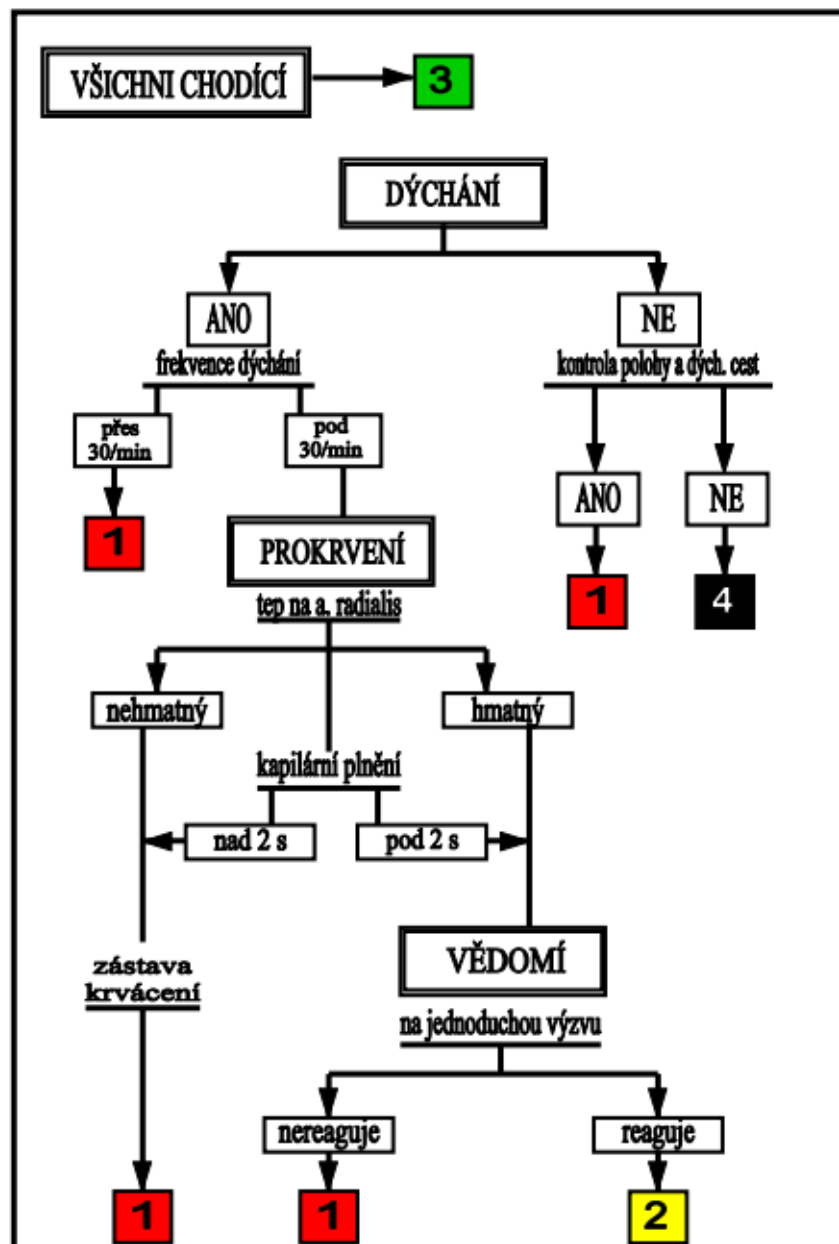
Typová činnost s číslem 14 má název Amok-útok aktivního střelce. Gestorem typové činnosti je Policie ČR a velitelem je její příslušník. Cílem je eliminace aktivního střelce, kterou zajišťuje pouze Policie ČR. Zneškodnění aktivního střelce má nejvyšší prioritou, a proto nesnese odkladu. První hlídka Policie ČR je nasazena do eliminace útočnicka ihned po svém příjezdu. Mezi taktické zásady policistů při zákroku patří to, že při vstupu do objektu musí být minimálně dva policisté. Dále je potřeba vykrývat všechny prostory, zahájit střelbu pouze při vizuálním kontaktu s pachatelem, ohrožené osoby odesílat do bezpečných prostor, získat informace od ohrožených osob (např. počet pachatelů, lokalizace a popis pachatele) a postupovat proti směru útěku ohrožených osob nebo podle hluku (Dokumentace IZS, 2024).

Zasahující policisté mohou postupovat podle tří módů. První mód se označuje jako vyhledávací mód. Při této situaci policisté neznají konkrétní polohu aktivního střelce. Postupují systematicky a prohledávají celou budovu, a to místnost po místnosti. Nejčastěji se postupuje ze spodních pater směrem nahoru a celé pátrání musí být dobře komunikováno mezi zasahujícími policisty. Daný mód se uplatňuje do chvíle, než naleznou útočnicka nebo útočnick začne po policistech střílet.

Dalším módem je tzv. kontaktní mód. Zahajuje se v případě, kdy policisté mají kontakt s pachatelem nebo zjistili konkrétní lokalizaci pachatele od ohrožených osob. Při tomto módu je snaha dostat se na kontaktní vzdálenost s pachatelem. Do kontaktního módu můžou

policisté přejít v případě, že uslyší střelbu. Podle vývoje situace se mohou přepínat mezi jednotlivými módy.

Třetí situace je barikádová situace. V tomto případě bude policie postupovat odlišným způsobem než u předchozích módů. Pokud se policii podaří odříznout střelce od ohrožených osob, zaujmou pozici a vyčkávají na příjezd policejního vyjednavče. Mezitím komunikují se střelcem. Pokud se ze zbarikádovaného místa ozve střelba, policisté ihned zasáhnou i bez vyjednavče (Čihák, 2020).

Obrázek 1 - Schéma metody START

Zdroj: (Třídění velkého počtu raněných metodou START, 2017)

2 Specifikace a analýza problému

Bezpečnost studentů je komplexní problematikou. Proto se při analýze současného stavu bezpečnosti studentů Univerzity Pardubice musí postupovat systematicky a vnímat individuální specifika univerzity. Pro vyhodnocení současné bezpečnosti a odhalení slabých míst jsou zvoleny oblasti z předchozích kapitol s přírodními a antropogenními zdroji hrozeb, kterým musí Univerzita Pardubice čelit.

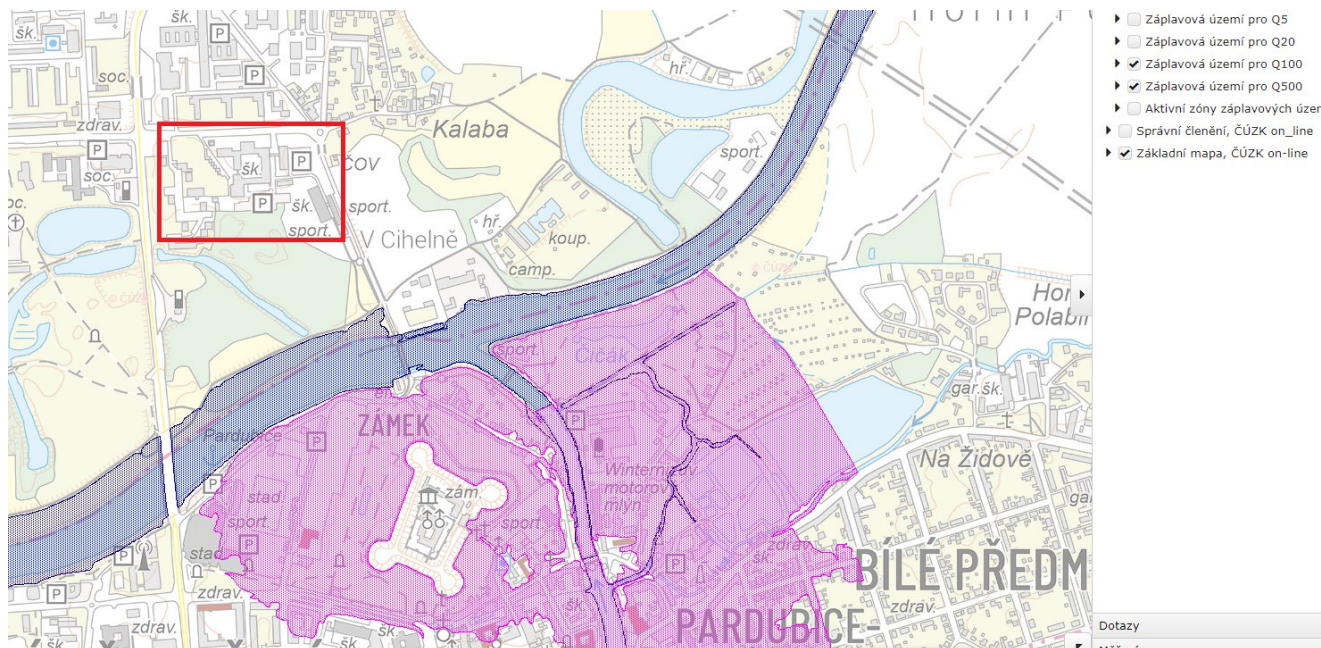
2.1 Identifikace zdrojů hrozeb

Univerzita Pardubice se v historii už potýkala s různými zdroji hrozeb. Například v roce 2011 se jeden student rozhodl pro sebevraždu skokem z devátého patra budovy. Po pádu byla jeho zranění neslučitelná se životem (Pardubický deník, 2011). Univerzita na tuto událost zareagovala vytvořením vlastního poradenského pracoviště APUPA. Toto pracoviště poskytuje krizové intervence, psychologické, psychoterapeutické a psychosociální poradenství. Tyto služby jsou pro zaměstnance a studenty univerzity zcela zdarma. Služby jsou poskytovány formou ústního dialogu, telefonicky, elektronicky anebo formou různých kurzů. Díky této možnosti mohou studenti mluvit o svém stresu a depresích s odborníkem.

Další mimořádnou událostí byl požár laboratoře a skladu chemikálií na katedře výbušnin Univerzity Pardubice v roce 2013. Zásah hasičů by prováděn v brzkých ranních hodinách a zasahovalo tam pět jednotek požární ochrany. Příčinou bylo samovznícení chemických látek nebo závada na elektroinstalaci. Žádná osoba nebyla zraněna a škoda na majetku byla vyčíslena na tři miliony korun (Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2013). Studenti a zaměstnanci, kteří pracují v chemických laboratořích, musí projít specifickým školením o bezpečné manipulaci s chemickými látkami.

V případě povodní je univerzita vhodně umístěna v dostatečné vzdálenosti od řeky Labe, která protéká městem Pardubice. Nejkratší vzdálenost mezi břehem Labe a univerzitou je zhruba 300 metrů. Je však nutné se i zaměřit na záplavová území, která ohraničují prostory s vysokou pravděpodobností vzniku záplav. Tyto informace poskytuje Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka skrze svůj Hydroekologický informační systém. Při prozkoumání tohoto informačního systému je zřejmé, že Univerzita Pardubice se nenachází v záplavové zóně povodí Labe viz Obrázek 2. Šrafované oblasti označují záplavová území a červený obdélník označuje umístění Univerzity Pardubice. Díky filtru jsou vybrány nejhorší scénáře povodní, které jsou vyznačeny na této mapě.

Obrázek 2 - Záplavová území v okolí Univerzity Pardubice

Zdroj: (heis.vuv.cz, 2024)

Z hlediska povodní tedy není nutné aktivně implementovat bezpečnostní opatření, ale je dobré tuto hrozbu nepodceňovat a nadále monitorovat vývoj záplavových území. Opačným případem jsou bleskové povodně, které se nedají z dlouhodobého hlediska predikovat. Bezpečnostní opatření proti takové hrozbě se skládají z preventivních opatření. Mezi tato opatření spadá například důraz na vyvýšené prahy u vstupních bodů a pravidelná kontrola odtokových cest na dešťovou vodu. Těmito přístupy lze minimalizovat výskyt a negativní účinky bleskových povodní.

Dalším typem zdrojů hrozeb jsou havárie, které mohou ohrozit bezpečnost studentů. Pro tento druh hrozeb musí mít vlastník zdroje rizika vytvořený vnitřní a vnější havarijní plán. Havarijní plány pak fungují jako instrukce pro samotné vlastníky zdrojů hrozeb, jednotky IZS a subjekty ležící v zóně havarijního plánování a zónách ohrožení. Pro analýzu konkrétního stavu Univerzity Pardubice jsou data čerpána z webových stránek Magistrátu města Pardubice.

Z analýzy vzniku MU v oblasti města Pardubice, kterou zpracoval HZS kraje, vyplývá, že pro městskou část Pardubice II je možný vznik osmi MU z celkových dvanácti identifikovaných. Avšak univerzita se nachází v Polabinách, které jsou jednou z oblastí městské části Pardubice II a tato oblast má identifikované pouze dvě MU. První má označení N-B-02 s názvem Epizootie. Jedná se o hromadnou nákazu zvířat v oblasti. Závažnost této MU je na hranici

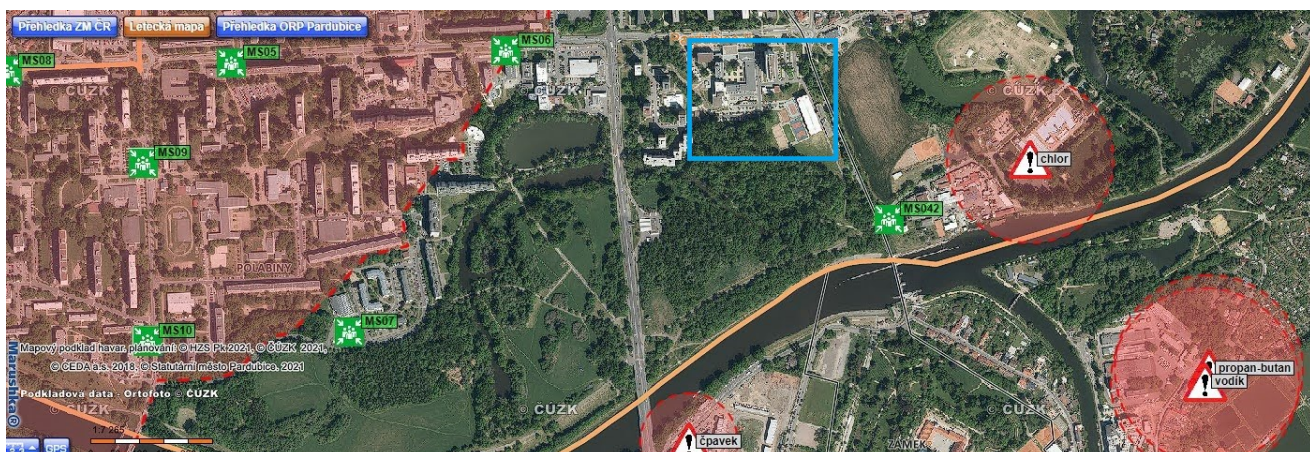
s krizovou situací, při níž by musel být vyhlášen krizový stav alespoň na části Pardubického kraje. Druhou MU je událost s označením A-T-16 a názvem Narušení dodávek tepla velkého rozsahu. Tato situace nemá takovou vážnost jako předchozí MU, ale dokáže zasáhnout velkou část obyvatelstva města Pardubic (Hasičský záchranný sbor Pardubického kraje, 2023).

Zároveň je nutné se i podívat, jaké nebezpečné látky se zpracovávají v okolí Univerzity Pardubice. Pro přehled těchto látek je vytvořena interaktivní mapa Magistrátem města Pardubic, která vychází z mapových podkladů havarijního plánování. V mapě jsou uvedeny zdroje rizik, zóny ohrožení, vnější havarijní zóny a zeleně označená shromaždiště osob. Vzhledem k tomu, že univerzita neleží přímo v zóně havarijního plánování, jsou alespoň vytyčeny základní nebezpečné látky v blízkosti.

Obrázek 3 zobrazuje část z havarijního plánu města Pardubice a konkrétně jde o oblast Polabiny, kde sídlí Univerzita Pardubice. Na obrázku je modrým obdélníkem označena univerzita a červeně jsou označeny zóny ohrožení. V levém rohu je rozsáhlá zóna ohrožení, která patří k oblasti s názvem SemtinZone skládající se z firem Synthesia, Unipetrol Doprava, Explosia a Výzkumný ústav organických syntéz.

Hlavními zdroji rizik jsou v této oblasti toxické plyny a výbušniny. Menšími zdroji rizik v oblasti univerzity je Koupaliště Cihelna Pardubice, kde se zpracovává chlor. Dalším zdrojem je firma Linde Gas zpracovávající vodík a propan-butan. Posledním zdrojem rizika je Multifunkční aréna Pardubice, kde je faktorem ohrožení chemická látka s názvem čpavek (Magistrát města Pardubic, 2021).

Vzhledem k tomu, že univerzita neleží v zóně ohrožení, není potřeba aktivně vytvářet bezpečnostní opatření. Avšak znalost blízkých zdrojů hrozeb je správná pro případné MU. Z větší části se jedná o toxické plyny a v případě jejich úniku se doporučuje ukryt v budově a uzavřít veškerá okna.

Obrázek 3 - Havarijní plánování na území města Pardubice

Zdroj: (Geoportál města Pardubic, 2024)

Posledním typem zdrojů hrozeb jsou antropogenní MU, mezi které spadá i útok aktivního střelce. Univerzita Pardubice má bezpečnostní opatření, která slouží k zamezení vstupu nepovolaným osobám do objektu. Příkladem je vytvořená vlastní univerzitní stráž, jejímž úkolem je dohlížet na pořádek v kampusu a kontrolovat dodržování pravidel a zákazů. Mezi další opatření jsou vstupy pod dohledem pracovníka recepce a pokud zde není recepce, tak je přístup kontrolován přístupovou kartou. Tyto karty se používají pro vstup do jednotlivých učeben (Univerzita Pardubice, 2018).

2.2 Bezpečnostní školení

Univerzita Pardubice zajišťuje pravidelné bezpečnostní školení pro své studenty na začátku každého akademického roku. Podrobnost se může lišit podle typu fakulty a studijního oboru. Například studenti Fakulty chemicko-technologické Univerzity Pardubice musí projít speciálním školením na manipulaci s nebezpečnými látkami.

Samotné školení probíhá pomocí školního softwarového balíčku Moodle. Studenti dostanou přístupové údaje do systému, díky nimž se student přihlásí do vytvořeného kurzu. Tento kurz obsahuje potřebné dokumenty z jednotlivých oblastí PO, BOZP a první pomoci. Studenti jsou na začátku kurzu obeznámeni o tom, že pro zvládnutí kurzu musí otevřít a prostudovat veškeré vložené materiály. Po úspěšném absolvování školení je studentovi přidělen odznak za dokončení.

Vložené materiály se skládají ze směrnic Univerzity Pardubice, mezi které se řadí zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na univerzitě, vstup do objektů univerzity a ostatních dokumentů. V ostatních materiálech jsou například základní práva a povinnosti studentů,

pokyny pro zacházení s elektrickým zařízením, materiál o studentských úrazech, zásady první pomoci, doporučené vybavení lékárníček, požární poplachové směrnice, druhy hasicích přístrojů a evakuační plány (Univerzita Pardubice, 2018).

Student po ukončení kurzu potvrzuje, že prošel školením na bezpečnost podpisem dokumentu, který mu poskytne daný pedagog. Podepsání probíhá u většiny předmětů, kde cvičení probíhá na školních počítačových učebnách. Kontrola znalostí na danou problematiku není nijak vyžadována a samotní zaměstnanci přistupují k této problematice velmi různě.

Novinkou od roku 2024 je dobrovolné školení na mimořádnou situaci v podobě aktivního střelce. Toto školení vzniklo jako reakce na tragickou událost na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v roce 2023. Oznámení o probíhajícím školení bylo rozesláno prostřednictvím školních e-mailů. Splněním závěrečného testu daná osoba získá certifikát.

2.3 Ochrana měkkých cílů

Měkké cíle jsou místa s vysokou koncentrací osob a nízkou úrovní zabezpečení. Tato místa se mohou stát cílem teroristického útoku nebo osamocенého střelce. Vzhledem k zavedeným minimálním bezpečnostním opatřením jsou opatření na ochranu měkkého cíle spíše doplňkem. Z velké podstaty jsou zaváděny na dobrovolné bázi vlastníka měkkého cíle. Problémem v této oblasti je nízká možnost odhalení útoku před samotným činem, ale existují i preventivní kroky k minimalizaci výskytu, nebo alespoň negativního dopadu útoku.

Systém ochrany měkkých cílů pracuje s třemi časovými body. První bod je čas před útokem. U tohoto bodu se systém věnuje bezpečnostním opatřením, které snižují šanci na výskyt incidentu, zvyšují rychlost odezvy na útok nebo mají odstrašující potenciál tak, aby si útočník tento cíl nevybral. Příkladem je kontrola kyberprostoru, péče o mentální zdraví, školní klima nebo nahlašování podezřelého chování.

Druhým bodem je časový úsek během útoku. Zde je snahou o co nejrychlejší detekci rizikového chování a okamžitou reakci bezpečnostních složek podle stanovených plánů. Toho lze dosáhnout pomocí fyzických zabezpečovacích prvků a personálu, bezpečnostními dokumenty a postupy nebo cvičením na dané situace ve spolupráci se složkami IZS.

Posledním bodem je časový úsek po útoku, ve kterém se zmírňují dopady a obnovuje se činnost organizace. Zde se stanovují plány obnovy činnosti organizace. Samotná školení a cvičení mají také zmírňující efekt prvotního šoku (Cybersecurity and Infrastructure Security Agency, 2022).

Vlastník nebo provozovatel má možnost ovlivnit pouze body před a po útoku, protože nedisponuje specializovaným ozbrojeným týmem, který dokáže zneškodnit útočníky. Samotný vyškolený personál měkkého cíle však dokáže včasné ohlásit útok a pomoci ostatním osobám v blízkosti incidentu. Jako doplňkové bezpečnostní prvky pro zvýšení úrovně bezpečnosti měkkého cíle může vlastník nebo provozovatel zvolit ze tří skupin:

1. fyzické prvky
2. elektronické prvky
3. mechanické prvky

Do fyzických prvků se řadí bezpečnostní pracovníci a ostatní personál měkkého cíle. Bezpečnostní pracovníci provádí kontrolu vstupu, pochůzkovou činnost po areálu a obsluhují bezpečnostní technologie. Do elektronických prvků spadají kamerové systémy, elektronické zabezpečovací systémy, pult centrální ochrany, vnitřní rozhlas a detektory na vstupních bodech. Veškeré elektronické prvky jsou podřízené fyzickým prvkům, protože se používají pouze pro doplnění bezpečnostního systému měkkého cíle. V poslední skupině mechanických prvků jsou technická opatření v podobě bezpečnostních dveří, oken, plotů, betonových sloupků a turniketů. Tyto prvky se používají k zamezení vstupu nepovolaným osobám, nebo je alespoň zdrží při překonávání daných překážek.

Dalšími kroky je zpracování postupů pro jednotlivé scénáře a definice koordinačního plánu pro management měkkého cíle. V tomto dokumentu jsou uvedeny osoby a jejich odpovědnost za dílčí úkoly, dále se definují fáze incidentu a priority managementu. Následně jsou specifikovány úkoly pro jednotlivé fáze a ověření funkčnosti plánu. Snahou je kooperace s ostatními měkkými cíli v okolí, protože útok může být prováděn simultánně na více místech (Kalvach, 2016).

2.4 Amok-útok aktivního střelce

Amokem je považován neočekávaný, náhlý a šílený stav velmi agresivního jedince. V německých školách je pro případ útoku aktivního střelce připravena věta „Mrs. KOMA is coming“ (Frau Koma kommt) v překladu „Paní KOMOVÁ přichází“. Slovo KOMA znamená pozpátku AMOK. Toto označení se používá v západních zemích pro situace aktivního střelce. Mezi společné rysy amokových útočníků patří poruchy nálad, poruchy osobnosti s nutkáním k násilí, antisociální porucha, sebevražedné a vražedné myšlenky. Tyto rysy se formují během tří fází, kterými amokový útočník prochází.

V první fázi prochází osoba obdobím deprese, při které dochází k osobnostním změnám, samotářství a má skličující pocity. Tyto pocity jsou vyvolány chronickými stresovými faktory nebo akutní událostí. Druhá fáze má za následek rychlý nárůst velmi agresivního chování vůči ostatním lidem. Při útoku dochází ke zranění a usmrcení vysokého počtu osob. Útočník v této chvíli působí jako by byl zrychlený a přesouvá se od jedné oběti ke druhé s velmi intenzivním útokem.

V poslední třetí fázi dochází k rozcestí, kdy útočník je usmrcen zásahem policie, spácháním sebevraždy, anebo se dostane do stavu s kompletní retrográdní amnézií, kdy si nedokáže vybavit situace a pocity před amnézií. Toto vyústí v lehčí poruchu vědomí. Ve shrnutí lze amokový útok popsat jako vysoce agresivní demonstrace explozivní behaviorální poruchy s paranoidní psychopatií, jejímž spouštěčem jsou náhlé krize se stresovými faktory nebo akutní stresové události.

Reakce lidí na AMOK situaci se liší. Proto se reakce dělí na dva druhy. Prvním druhem jsou reakce s názvem „Fight or flight“. Tato reakce v překladu znamená „Bojuj nebo Uteč“. K této reakci se přiklání spíše muži a jde o vývojovou strategii přežití. U mužů tedy ve stresové situaci dojde ke zvýšené tvorbě energie a k aktivaci svalové činnosti pro boj nebo útek. Tento proces vede k rychlé reakci na ohrožující podněty.

Dalším druhem je reakce nazvaná jako „Tend and Befriend“. K této reakci se přiklání spíše ženy a v překladu znamená „Buď přítelem“. Ženy ve stresové situaci reagují buď útekem, vyhledáním pomoci druhých osob, nebo jejich snahou je stresovou situaci vyřešit sklonem k přátelství s agresorem. Nicméně je dobré si uvědomit, že při AMOK útoku pachatel nebere rukojmí a jeho cílem je usmrtit co nejvíce lidí. Z toho vyplývá, že tato reakce není zcela vhodná na stresovou situaci v podobě aktivního střelce (Drbohlav, 2020).

2.5 UTEČ – SCHOVEJ SE – BOJUJ

Jedná se o strategii, která byla vytvořena v USA ve spolupráci FBI (Federal Bureau of Investigation) a DHS (U. S. Department of Homeland Security). Strategie vznikla v reakci na masové střelby v amerických školách a jejich vysokému meziročnímu nárůstu. Slouží jako návod k tomu, jak se zachovat při události aktivního střelce. Skládá se z tří hlavních okruhů, a to UTEČ – SCHOVEJ SE – BOJUJ (USB). V obecném pojetí by se osoba měla snažit dostat z postiženého místa do bezpečí, pokud to lze. Pokud se nelze dostat do bezpečí, osoba by se měla schovat do úkrytu. V poslední chvíli, kdy útočník odhalí úkryt osoby, musí být daná osoba rozhodnuta se bránit jakýmkoliv prostředkem (Drbohlav, 2020).

Strategie USB je mnohdy označována jako neúčinná, protože není možné dodržet postup za každé situace. Tento názor má z části pravdu, protože jednotlivé situace aktivního střelce jsou velmi individuální a záleží na velkém množství okolností. Příkladem může být situace, kdy pedagog vyučuje skupinu malých dětí a v této situaci krok bojůj nepřipadá v úvahu. Nicméně takové názory nepochopily podstatu této strategie. Částečné opodstatnění argumentů si uvědomují i útočníci, kteří si záměrně vyberou základní nebo střední školu z důvodu nízkého odporu a vysokého dopadu na veřejnost.

Podstatou není postupovat krok po kroku, ale zvolit okruh, který zaručuje nejvyšší pravděpodobnost přežití při dané situaci. Osoba by měla při výběru jednoho ze tří okruhů plně využít potenciál a aktivně vykonat jednotlivé činnosti, které daný okruh obsahuje. V dalších odstavcích jsou proto podrobněji popsány jednotlivé okruhy a činnosti, které tato strategie obsahuje.

Prvním okruhem je slovo „RUN“ v překladu „UTÍKEJ“. V podstatě, pokud má osoba možnost utéct, tak je to nejlepší možné řešení. Nemělo by však docházet k čistě hysterickému útěku do neznáma. Nejprve je vhodné se uklidnit a plán útěku promyslet. Před útekem odhodit veškeré zbytečné a hlučné věci. Například se zbavit svazku klíčů nebo u žen je doporučeno odhodit boty s podpatky. Při útěku by osoby měly pomáhat ostatním pouze s útekem, není žádoucí se zastavovat a začít ošetřovat zraněné. Hlavním cílem je se soustředit pouze na útek. V případě, že osoba zná lokalizaci útočníka a potká osoby, které směřují blíže k útočníkovi, tak je varuje před nebezpečím. Pokud se narazí na jednotky Policie ČR, osoba zvedne ruce nad hlavu a uposlechne příkazů. V případě, že osoba zná útočnickovu pozici, sdělí ji policistům.

Dalším okruhem v pořadí je slovo „HIDE“ v překladu „SCHOVEJ SE“. Tento okruh je správné zvolit v případě, že osoba nemá možnost utéct. Doporučuje se zvolit si místo k úkrytu, které osobu neomezí v případě nutnosti útěku. Dané místo by se mělo nacházet mimo přímý pohled střelce. Je dobré se schovat za pevnou překážku, která odolá střelbě. Dalším krokem je vypnout vyzvánění na mobilních telefonech a případně ztlumit i jiná elektronická zařízení. Pokud se osoba nachází v jiné místnosti než střelec, je nutné uzavřít dveře a zabarikádovat je velkými a těžkými předměty a v případě možnosti zakrýt okna. Následně se přesunout do bezpečného místa v místnosti, například dál od oken a dveří. Pokud to lze, osoba kontaktuje telefonicky tísňovou linku Policie ČR a sdělí jim pozici střelce a poslouchá dalších pokynů policistů.

Posledním třetím okruhem je slovo „FIGHT“ v překladu „BOJUI“. Poslední postup zvolí osoba v případě bezprostředního a nevyhnutelného ohrožení útočníkem nebo pokud se naskytne příležitost zneškodnit útočníka. Osoba by měla použít jakékoliv prostředky ke zneškodnění. V případě vysokých škol se doporučují židle, tyče nebo jiné pevné předměty. Cílem by měly být slabiny, hlava, oči nebo krk útočníka. Pokud takto osoba napadne útočníka, je to její jediná naděje, proto by měla být velmi agresivní, křičet a útok by měl být vedený společně s ostatními. Slabší osoby mohou pouze házet předměty na útočníka, aby odtlákal jeho pozornost. Snahou je co nejvíc zaskočit útočníka (Drbohlav, 2020; Lindekilde, 2021).

2.6 Příklady amokových útoků v ČR

Amokové útoky v České republice nejsou tak časté jako například v USA. Nicméně se nesmí nabýt dojem, že se takové situace nemohou stát i v České republice. Proto je nutné si vzít co nejvíce inspirace ze zahraničí o postupech bezpečnostních sborů a školeních zaměstnanců a studentů. Je důležité tyto postupy upravit podle místních zvyků a postupů. Dále jsou vybrány klíčové amokové útoky, které se staly v České republice a měly za následek nový vývoj v taktických postupech bezpečnostních sborů ČR a zvýšení bezpečnosti školských zařízení.

2.6.1 Útok ve škole ve Žďáru nad Sázavou

Tragická událost se stala na střední škole ve Žďáru nad Sázavou v roce 2014. Útočníkem byla žena z Ostravska, která si danou školu vybrala zcela náhodně. Z pozdějších vyšetřování vyplynulo, že žena trpí paranoidní schizofrenií. Jako útočnou zbraň zvolila velký nůž, kterým usmrtila šestnáctiletého studenta bránícího svou spolužačku. Také zranila dvě studentky, které následně držela jako rukojmí. Policejní vyjednaváč zařídil výměnu své osoby za jednu z rukojmích, jež byla v kritickém stavu. Při zákroku zásahové jednotky pachatelka stačila ještě zranit policejního vyjednaváče do hlavy (Kroutilová, 2014).

Tento incident vyvolal diskusi na téma kontroly vstupu do školských zařízení. Následně byly zavedeny učitelské dozory při vstupních bodech škol. Jako reakce na tragickou událost byl vytvořen dokument s názvem Minimální standard bezpečnosti, který vypracovalo MŠMT. Hlavním cílem bylo rozpoznat neznámé osoby vstupující do objektu, případně jim v tom zabránit pomocí technických prostředků.

2.6.2 Střelba v Uherském Brodě

Tato tragická událost se nestala ve školském zařízení, ale v restauraci v Uherském Brodě dne 24. února v roce 2015. Střelec vešel do restaurace Družba a bez varování začal střílet ze střelné zbraně do hostů. Oznámení o střelbě dorazilo na operační středisko zlínské policie v 12:38. Ihned byla vyslána hlídka, která dorazila na místo za 9 minut od oznámení. Proběhl první kontakt se střelcem, který začal pálit po policejní hlídce. Ta se stáhla a přivolala posily. Byl uzavřen prostor kolem budovy a vyčkával se příjezd posil. Policejní vyjednaváč se dokázal telefonicky spojit přímo se střelcem a získával další informace o dané situaci. Následně velitel zásahu rozhodl, že je nutné zasáhnout proti střelci. Zásahová jednotka vnikla do budovy za použití standartních postupů. Střelec při zjištění bezvýchodné situace se sám vlastní zbraní zastřelil. Přivolaní zdravotníci konstatovali u osmi obětí smrt a byl pouze jeden nezraněný přeživší, který se schovával po dobu útoku ve vedlejších prostorech restaurace (Stránský, 2015).

Tato událost započala několik nových impulsů v taktické přípravě na situaci s aktivním střelcem a personálním zajištěním policejních hlídek. Dříve se doporučovalo vyčkat na posily a uzavřít okolí. Tento postup v amokových případech ale není správný, protože útočník nevyjednává a jde mu hlavně o co nejvíce obětí. Proto se čeští policisté inspirovali od svých kolegů z USA, kde i jednočlenná hlídka policie jde ihned zasáhnout proti aktivnímu střelci.

Tato situace podpořila vznik prvosledových hlídek Policie ČR, které mají za úkol rázně a co nejrychleji zasáhnout proti aktivnímu střelci. Z tohoto důvodu jsou vybaveny dlouhými zbraněmi a balistickou ochranou. V průběhu času po tragické události se zjistilo, že střelec sledoval zákrok přímo z televize. Tento aspekt mohl ohrozit osobu skrývající se ve vedlejší místnosti restaurace a vedl také i ke ztrátě momentu překvapení ze strany policie.

2.6.3 Střelba na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze

V roce 2023 dne 21. prosince operační středisko obdrželo oznámení o střelbě na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v budově na náměstí Jana Palacha v čase 14:59. První policejní hlídky dorazily na místo za 4 minuty po oznámení. Pachatel byl vyzbrojen krátkou i dlouhou zbraní a měl u sebe i brokovnici. V čase 15:11 bylo oznámeno, že se pachatel nachází na ochozu budovy a střílí na lidi nacházející se v okolí budovy. V tuto chvíli se policie snažila co nejrychleji dostat do nejvyššího patra budovy. Při průzkumu policisté zjistili, že pachatel zranil a usmrtil několik osob uvnitř budovy ve vyšších patrech. V čase 15:20 je oznámena

eliminace střelce a v pozdější době byla informace upřesněna na to, že střelec spáchal sebevraždu vlastní brokovnicí. Střelec usmrtil 14 osob a 25 osob zranil.

Na zásah proti aktivnímu střelci bylo nasazeno 264 policistů a pro následné zajištění dodatečných prací bylo povoláno dalších 226 policistů. Celkově se tedy zapojilo 490 policistů. Po eliminaci pachatele se policie soustředila na zabezpečení budovy, protože existovalo podezření o komplici anebo nástražném výbušném systému. Proto do budovy nemohli vstoupit zdravotníci ze záchranné služby, a tak první pomoc a rozdělení raněných podle metody START prováděli samotní policisté. Následně byly zraněné osoby přenášeny do bezpečných prostor (Tisková konference k vyhodnocení zásahu na FF UK v Praze, 2024).

Tato tragická událost se řadí mezi nejhorší masové vraždy v České republice. Spousty podrobností jsou neznámé z důvodu probíhajícího vyšetřování. Avšak novodobý postup a zákrok policie proti aktivnímu střelci je zde viditelný. Díky rychlé odezvě střelec neměl dostatek času na provedení většího masakru. Střelec využil přístupu na střechu budovy, odkud měl dobrý výhled a policie ho nedokázala zaměřit z ulice. To také nabourává postup policie, která veškeré osoby vyvádí ven z budovy, kde mohly sloužit jako snadné cíle pro střelce.

Dalším problémem zde byla komunikace mezi policií a samotnou vysokou školou, protože zde neexistovala odpovědná osoba a policie tak musela komunikovat s různými pracovníky vysoké školy. Samotná škola postrádala jakékoliv poplachové oznámení, a tak spousta studentů a zaměstnanců nevěděla o tom, že se v budově střílí.

3 Strategie a návrh řešení problému

Z úvodní analýzy současného stavu bezpečnosti studentů Univerzity Pardubice plyne zásadní problém, kterým je MU v podobě aktivního střelce v budově univerzity. Mezi další nedostatky se řadí nízká ověřitelnost znalostí studentů z bezpečnostního školení a vysoká alokace legislativních dokumentů potřebných pro zajištění bezpečnosti studentů.

Pro tvorbu návrhu řešení je vhodné si stanovit základní výzkumné otázky. Pro zodpovězení výzkumných otázek je nutné získat kvalitní informace přímo od studentů univerzity pomocí polostrukturovaného rozhovoru. Dalším krokem bude návrh alternativních bezpečnostních opatření, který se týká situací s aktivním střelcem. V závěru kapitoly jsou rozebrány dostupné kvalitní zdroje informací, které pojednávají o implementaci bezpečnostní politiky do školských zařízení.

3.1 Výzkumné otázky

Pro lepší zacílení řešení identifikovaných problémů jsou vytvořeny výzkumné otázky, které slouží k zodpovězení nejdůležitějších témat z oblasti bezpečnosti studentů Univerzity Pardubice. Cílem je tedy najít odpovědi, které jsou podloženy odbornými daty z provedené analýzy. Pro dosažení cíle jsou zvoleny metody jako analýza rizik a polostrukturovaný rozhovor, které spadají do kategorie kvalitativních metod.

Cílem výzkumu je zjistit odpovědi na tyto výzkumné otázky:

1. Jsou bezpečnostní školení zařizované univerzitou dostatečné nebo je nutná jejich aktualizace?
2. Jsou studenti připraveni na situace s aktivním střelcem a poskytuje univerzita dostatečné informace v této oblasti?
3. Jaké dostupné alternativy bezpečnostních opatření může univerzita zvolit pro zvýšení bezpečnosti studentů v situaci s aktivním střelcem?
4. Kde lze získat dodatečné informace pro implementaci bezpečnostní politiky na univerzitě?

3.2 Polostrukturované rozhovory

Pro získání kvalitativních dat pro výzkumnou část je zvolena metoda polostrukturovaného rozhovoru se současnými studenty Univerzity Pardubice. Data jsou tedy kvalitativní, protože při výzkumu jsou probírána témata jako pocit bezpečí, která nejdou nijak kvantifikovat. Dalším důvodem je porozumění, jestli současná bezpečnostní školení a opatření jsou

z pohledu studentů dostačující. Snahou je získat od studentů zpětnou vazbu v podobě návrhů na zlepšení. Rozhovor není kontrolou znalostí studentů na oblast bezpečnosti, ale jedná se o popis situace z pohledu studentů univerzity.

Samotný rozhovor je sestaven na základě provedené analýzy současných bezpečnostních opatření na univerzitě a literární rešerši dokumentů z oblasti bezpečnosti studentů. Prvním krokem je zpracování prvotních otázek, které jsou rozděleny do jednotlivých skupin podle oblasti bezpečnosti. První oblastí jsou obecné otázky týkající se vnímání bezpečnosti samotných studentů a jejich hodnocení stávajících bezpečnostních opatření. Cílem této oblasti je zjistit studentovo vnímání bezpečnosti a najít možná vylepšení stávajících bezpečnostních školení.

Další skupinou jsou otázky z oblasti BOZP. Otázky jsou směřovány na osobní zkušenosti s touto oblastí a kontrolou správného postupu při úrazu. Snahou je zjistit možné nedostatky v dané oblasti a objevit nové směry školení na BOZP. Další oblastí jsou otázky zaměřené na PO. V této skupině jsou otázky situované na zjištění vnímaného bezpečí v oblasti PO, osobní zkušenosti s prvky PO a nalezení možných zlepšení školení.

Poslední skupina obsahuje otázky na oblast MU v podobě aktivního střelce na univerzitě. Tato skupina otázek se skládá z dotazů na vnímané nebezpečí z hlediska aktivního střelce, zjištění, zda studenti ví, jak se při této situaci zachovat. Následně je možné se zaměřit na nové směry v oblasti prevence těchto událostí.

Nejdříve je proveden pilotní rozhovor s jedním ze studentů univerzity proto, aby se struktura rozhovoru případně poupravila podle potřeb. První rozhovor probíhal osobně přímo na univerzitě a trval přibližně 30 minut. Během rozhovoru byly položeny i doplňující otázky, které se následně implementovaly přímo do struktury rozhovoru. Výsledkem byl tedy polostrukturovaný rozhovor rozšířený o doplňující otázky a některé otázky byly vyřazeny. Důvodem vyřazení bylo jejich opakování se, nebo neschopnost studentů na ně odpovědět. Otázky polostrukturovaného rozhovoru zobrazuje PŘÍLOHA A: Polostrukturovaný rozhovor.

Po upravení rozhovoru do finální podoby byl proveden výzkum pomocí online rozhovoru s jednotlivými studenty. Veškeré odpovědi studentů na jednotlivé otázky jsou shrnuty do přehledného dokumentu, který slouží jako zdroj kvalitativních dat.

3.3 Alternativy bezpečnostních opatření

Univerzita Pardubice má v současné době nastavena některá bezpečnostní opatření proti vniknutí cizí osoby do prostor univerzity. Mezi tato opatření patří dohled pracovníků recepce na vstupní body a kontrola kamerového systému. Vstupní body bez dozoru recepce a jednotlivé učebny jsou uzamčeny a odemykají se prostřednictvím studentské nebo zaměstnanecké karty. Bezpečnost v okolí univerzity a noční hlídání objektů univerzity obstarává univerzitní stráž. Vzhledem k velmi základní kontrole vstupujících osob jsou dále navrženy alternativy bezpečnostních opatření, která mohou doplnit nebo zcela nahradit stávající opatření.

3.3.1 Krizový informační a svolávací systém

Krizový informační a svolávací systém (KISS) je nástroj, který se používá pro informování větší skupiny lidí. Může jít o osoby v soukromé nebo veřejné organizaci. V podstatě jde o rychlé předání informací cílové skupině lidí, kteří jsou předem vybráni a komunikace probíhá skrze dohodnuté komunikační kanály. KISS poskytují nejrůznější dodavatelé, kteří se na danou problematiku zaměřují. Produkt je v podobě softwarového balíčku, který lze upravit na konkrétní požadavky zákazníka. Dodavatelé nabízí služby v podobě analýzy stávajícího procesu a úpravy dle potřeb zákazníka. Dále jsou připraveny různé scénáře, které mohou nastat.

Každý scénář obsahuje seznam kontaktů osob a odpovědné pracovníky. Úpravy mohou být v podmínkách pro vyhlášení poplachu a můžou být implementovány i rozhodovací uzly. V nastavení pak lze zvolit způsob komunikace s dotčenými osobami. Komunikační kanály mohou být tvořeny skrze telefonní hovory, SMS zprávy, e-maily, mobilní aplikace, počítače v místní síti nebo skrze hardwarové prvky. Pro aktivaci systému existuje také několik možností, mezi které například patří aktivace za použití chytrého zařízení, pevně umístěným SOS tlačítkem nebo pomocí různých čidel. Dodavatelé poskytují testování systému, prvotní spuštění, zaškolování relevantních osob organizace a podporu chodu systému (Safe Technology, 2024).

Jde o velmi efektivní informování osob, které jsou zasaženy mimořádnou událostí. Komunikace a organizace probíhá skrze předem definované postupy a scénáře, díky čemuž se zlepšuje odezva na MU a snižuje nerozhodnost vedoucích pracovníků. Veškeré komunikace skrze systém jsou ukládány do historie a mohou posloužit jako důkazy v případném šetření

MU. Produkt KISS lze využít i pro jiné účely, než jsou mimořádné události. Využít je lze v personalistice nebo v oblasti ICT při výpadku sítě.

3.3.2 Elektronická kontrola vstupu

Elektronická kontrola vstupu (EKV) slouží pro kontrolu vstupujících osob do objektu. Funguje na principu autentizace, která může probíhat skrze znalosti hesla, vlastnosti předmětu nebo pomocí biometriky. Zařízení provádějící autentizaci se nachází u vstupních bodů a porovnává, zda autentizovaná osoba může vstoupit do objektu. Pravidla a parametry, podle kterých se rozhoduje, jestli osoba smí vstoupit, nastavuje autorita nebo samotný vlastník budovy. Porovnávají se data poskytnutá osobou, která chce vstoupit, s databází obsahující osoby s oprávněním ke vstupu. K elektronické kontrole vstupu je možné přidat dodatečná čidla, která navyšují bezpečnost vstupu. Dodatečným čidlem mohou být detekční rámy, které odhalí velké kovové předměty (Burda, 2017).

Systémy EKV jsou implementovány na Univerzitě Pardubice, ale ne přímo na vstupech do budov. Tyto kontroly probíhají na vstupech do jednotlivých učeben a na vstupech bez dohledu recepce. Systém kontroly funguje jako elektrický zámek, přičemž hlavní klíč má vyučující, který danou učebnu odemkne. Po odemknutí mohou studenti otevřít dveře za využití své vlastní studentské karty. Vyučující analogicky vlastní kartou uzamkne učebnu. Autentizace probíhá tak, že se rozděluje na zaměstnance univerzity, kteří mají vyšší oprávnění a na studenty univerzity, kteří disponují nižším oprávněním.

Tato kontrola na hlavním vstupu by ztrácela smysl, protože osoby vstupují ve skupinách. Neznámé osobě a potenciálnímu útočníkovi by pouze stačilo se vmísit do davu. Jako opatření proti aktivnímu střelci lze aplikovat detekční rámy na vstupech. Tyto rámy dokážou odhalit zbraně a větší kovové předměty, avšak tyto rámy mají svá negativa. Prvním negativem je potřeba neustálé obsluhy v podobě pracovníka ostrahy. Druhým negativem je časová náročnost odbavení velkého počtu vstupujících osob.

3.3.3 Školení na aktivního střelce

Školení na aktivního střelce je možné zajistit pomocí vlastních zdrojů nebo spolupracovat s jinou organizací. Pokud mluvíme o vlastním školení, tak je doporučeno toto školení zimplementovat do pravidelného bezpečnostního školení. Hlavním prvkem školení by měla být názorná ukázka postupu strategie USB, únikových východů, postup při kontaktu s policií a základy první pomoci.

Aby školení bylo atraktivnější pro studenty, je vhodné zvolit materiál v podobě edukativních videí a graficky zajímavých plakátů se strategií USB. Tento materiál by měl být volně dostupný a měl by být součástí bezpečnostního školení. Lze provést i nácvik v podobě potencionálních scénářů.

Nejlepší možností je spolupráce se složkami IZS, které společně s vlastníkem měkkého cíle dokážou připravit simulaci na aktivního střelce přímo v budově. Výhodou je praktická ukázka pro zúčastněné osoby, které si mohou vyzkoušet strategii USB v praxi. Pozitivní vliv to má i na zasahující složky IZS, protože si osvojí cvičené postupy na AMOK situace. Sekundárním efektem je možnost průzkumu objektu měkkého cíle, díky čemuž se zasahující složky lépe orientují v prostorách budovy.

Dalším typem je školení v podobě seminářů, které poskytuje Asociace bezpečná škola. Tyto semináře jsou zaměřeny na ochranu měkkých cílů a spolupracují na nich odborníci z oblastí bezpečnosti měkkých cílů, psychologie a legislativy. Existují různé úrovně seminářů a nabídka se postupně rozšiřuje. Semináře jsou koncipovány pro vedoucí zaměstnance, kteří jsou odpovědní za bezpečnostní politiku organizace.

3.4 Zdroje informací pro bezpečnostní politiku univerzity

Mezi hlavní zdroje informací patří česká legislativa a české státní normy, které pojednávají o vysokých školách a bezpečnostní problematice měkkých cílů. Jako doprovodné materiály mohou sloužit doporučení a metodiky jednotlivých ministerstev. Například MV vydalo metodiku s názvem *Základy ochrany měkkých cílů*, která toto téma popisuje a doporučuje vybrané postupy a bezpečnostní prvky. Tento dokument je kvalitním zdrojem informací pro vlastníky nebo provozovatele měkkých cílů.

Dalším zdrojem informací je oficiální webová stránka Asociace bezpečná škola, která obsahuje i odkaz na stažení online metodiky, která se nazývá *Manuál bezpečné školy*. Na stránkách se nachází novinky z oblasti bezpečnosti škol nebo je zde možnost zajištění auditu školského zařízení na oblast bezpečnosti. Asociace vítá nábor nových členů, kteří pravidelně dostávají newslettery a mohou se vzájemně podělit o zkušenosti z oblasti bezpečnosti škol. Webové stránky jsou přehledné a obsahují velké množství nových poznatků v dané oblasti.

Pokud se jedná přímo o zdroj informací pro oblast ochrany proti aktivnímu střelci, tak MV vydalo volně dostupnou metodiku s názvem *Základy ochrany měkkých cílů*. Je zde uveden základní postup, jak navýšit bezpečnost měkkého cíle. Podstatné informace lze získat i z dokumentů amerických organizací, mezi které patří například Agentura pro kybernetickou

a infrastrukturní bezpečnost vydávající dokument s názvem K-12 School security guide. Tento dokument se cíleně zaměřuje na ochranu školských zařízení proti aktivnímu střelci. Neustále je tento dokument aktualizován. Důvodem doporučení daného dokumentu je skutečnost, že Spojené státy americké mají největší zkušenosti se střelbou na školách.

4 Návrh implementace navrhovaných opatření

V této kapitole jsou řešeny návrhy implementace navrhovaných opatření na základě polostrukturovaných rozhovorů, které jsou následně analyzovány. Dále je provedeno vícekritériální rozhodování pro výběr nejrelevantnějšího rozhodování bezpečnostního opatření proti aktivnímu střelci. V závěru této kapitoly je popsána tvorba dokumentu sloužícího ke školení studentů Univerzity Pardubice. Veškeré tyto návrhy implementace navrhovaných opatření jsou výsledkem analýzy současného stavu a prakticky fungují k odhalení slabých míst bezpečnosti studentů a následné tvorbě protiopatření.

4.1 Vyhodnocení polostrukturovaných rozhovorů

Polostrukturovaný rozhovor byl proveden celkově se šesti studenty Univerzity Pardubice. Pro různorodější zastoupení byli vybráni studenti z různých studijních oborů a z šesti respondentů byly dvě ženy. Data pro vyhodnocení rozhovoru jsou čerpána ze souhrnného dokumentu. PŘÍLOHA A: Polostrukturovaný rozhovor obsahuje veškeré otázky a odpovědi od studentů, jejichž jednotlivé odpovědi jsou označeny písmeny A až F.

4.1.1 Vyhodnocení odpovědí na všeobecné otázky

První otázka se týkala pocitu bezpečí studentů na Univerzitě Pardubice. Respondenti hodnotili celkovou bezpečnost univerzity v průměru známkou 3. Studenti měli ohodnotit známkou od 1 do 5, kde známka 1 označuje nejlépe zabezpečenou univerzitu a známka 5 označuje nejhůře zabezpečenou univerzitu.

Z toho vyplývá, že pocit bezpečí studenti mají, ale zároveň uvádí i prostor pro zlepšení. Z rozhovorů byla zaznamenána větší nespokojenost s nedostatečnou identifikací vstupujících osob do prostoru univerzity. V rámci pilotního rozhovoru byla první otázka doplněna o názor na dohled vstupů pomocí pracovníka recepce. Respondenti vnímají pracovníky recepce jako prvek bezpečnosti, nicméně podle jejich názoru jde o nedostatečné zabezpečení.

Druhá otázka měla prověřit postoj studentů k pravidelným bezpečnostním školením prováděným univerzitou. Studenti naznačili nespokojenost s dosavadním školením. Důvodem je zdoluhavá dokumentace k pročtení, kurz není zakončen testem znalostí a funguje na bázi dobrovolnosti. V podstatě školení vnímají pouze jako prolétnutí příloh a podpis dokumentu. Na druhou stranu však navrhují doplnění kurzu o praktická školení v podobě instruktážních videí nebo školení ve fyzické podobě s odborníkem z praxe.

V rámci zdlouhavých dokumentů je vhodnější přidat i poutavé dokumenty se stručnými, ale nejdůležitějšími informacemi ze současných dokumentů. Zároveň studenti mají zájem o zúčastnění se společného cvičení univerzity se složkami IZS. Pouze u jedné otázky odpovídali studenti různorodě, a to u otázky, jestli toto cvičení má být povinné či dobrovolné.

Respondenti neodpověděli zcela jednoznačně na otázku o dohledávání dokumentů týkajících se bezpečnosti na Univerzitě Pardubice, protože správně odpověděli pouze dva studenti s tím, že by je hledali na Moodlu. Ostatní by dokumenty hledali na webových stránkách univerzity. Z této odpovědi vyplývá, že studenti si nejsou jistí, kde by případné dokumenty dohledávali. Proto je vhodné veškerou dokumentaci spojenou s bezpečností studentů univerzity umístit na jednotné místo. Toto umístění musí být lehce dohledatelné a studentům by mělo být nastíněno v rámci školení, kde mají hledat tyto materiály.

Následující otázka měla za účel zjistit, na kolik procent studenti znají samotné materiály poskytované na školení. Respondenti v průměru uvedli, že dokumenty z bezpečnostního školení znají pouze z 20 %. Důvodem nízkého čísla je podle nich nevyučování znalostí ze školení a rozsáhlost dokumentů k prostudování. Poutavé dokumenty obsahující nejdůležitější informace jsou jednou z možností opatření. Tyto materiály by sloužily pro doplnění stávající dokumentace. Nebo dalším řešením je vytvořit praktická školení, díky kterým si studenti důležité informace lépe zapamatují.

V rámci otázky na nejdůležitější prvky bezpečnostního školení respondenti uvedli, že je důležité se při bezpečnostním školení zaměřit na první pomoc, únikové východy a postupy pro jednotlivé MU. V pravidelnosti školení sdělují výhodu lepšího si zapamatování postupů při MU. Proto by pravidelná školení měla více apelovat na důležité oblasti bezpečnosti a kritické informace zdůraznit pomocí vhodných poutavých dokumentů. První pomoc lze doplnit o vhodné videoukázky, které pomohou si lépe uvědomit postupy při zranění. Únikové východy jsou dobře označené a plány pro evakuaci jsou dodávány studentům v rámci školení, proto zde není takový potenciál pro zlepšení.

4.1.2 Vyhodnocení odpovědí na oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

V oblasti BOZP respondenti neuvádí zásadní problém ve stávajících bezpečnostních opatřeních. Na otázku ohledně postupu nespécifikovaného úrazu na pracovišti by studenti reagovali oznámením nadřízené osobě. Někteří respondenti uvedli, že by poskytli první pomoc, ale záleželo by to na typu úrazu. Pouze jeden student nedokázal na tuto otázku

odpovědět, v jeho případě šlo o nejistotu, protože nevěděl, co by měl udělat jako první. V oblasti BOZP jsou tedy studenti vyškoleni dobře a nejsou zde náznaky pro zlepšení školení na danou oblast.

4.1.3 Vyhodnocení odpovědí na oblast požární ochrany

Podobně odpovídali i u požární ochrany, kterou hodnotili jako dostatečnou a na vysoké úrovni. Na otázky v oblasti PO studenti dokázali správně reagovat. Například na otázku, kde by hledali ohlašovnu požárů, dokázalo 5 respondentů z celkových 6 odpovědět, že by ohlašovnu hledali na recepci. V rámci únikových východů se dotázaní studenti vyjádřili velmi kladně, protože se dokážou orientovat v prostorách univerzity. Jako povinné prvky školení na PO respondenti vyzdvihli stávající prvky školení, takže nevidí prostor pro zlepšení. Jedním z poznatků je pouze návrh na doplnění školení o cvičení požární evakuace.

Jeden ze studentů nedokázal přesně odpovědět, kde by hledal ohlašovnu. Důvodem může být to, že tento respondent studuje skrze kombinované studium, a tím pádem se nedokáže tak dobře orientovat po univerzitě jako studenti prezenční formy studia, jelikož navštěvuje univerzitu pouze několikrát do měsíce.

4.1.4 Vyhodnocení odpovědí na oblast aktivního střelce

Bezpečnost z hlediska útoku aktivního střelce respondenti hodnotili jako velmi nízkou. Mezi hlavní důvody se řadí otevřenost budov a nízká kontrola procházejících osob. Další skutečností je, že některé učebny nedisponují věcmi vhodnými pro zabarikádování se. Opatřením na takové nedostatky mohou být například lepší kontroly vstupujících osob a zajištění materiálů nebo více nouzových východů do učeben, kde se nelze zabarikádovat. Jako potřebné kroky pro zvýšení bezpečnosti studenti uvádí praktická školení za použití demonstračních videí.

Většina respondentů na otázku postupu při amokovém útoku odpověděla správně. Odpovědi se lišily v krocích, které by studenti zvolili v prvotní fázi. Pouze jeden student by se snažil ihned opustit budovu za každé situace. Tento postup však není správný v případě, že je možnost narazit na střelce během útěku nebo se neví, kde se střelec nachází. Ostatní studenti však odpověděli tak, jak je podle strategie USB doporučováno. U některých bylo poznat, že si nejsou příliš jistí se zvolenými kroky, proto by bylo dobré jednoduchou strategii USB sdílet se studenty pro lepší zapamatování jednotlivých kroků. Na otázku komunikace univerzity se svými studenty při amok útoku převažoval mezi dotazovanými nápad pro komunikaci

prostřednictvím e-mailů nebo rozhlasu. Zajímavou myšlenkou je tvorba vlastní aplikace, přes kterou by probíhala komunikace a obsahovala by i instrukce pro dané MU.

V rámci tragické události na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy se z dotázaných lidí polovina začala více zajímat o bezpečnost na univerzitě. Tento jev může vznikat v souvislosti s krátkou dobou od incidentu a emotivním zaujetím, které vzniklo po tragické události.

Z hlediska duševního zdraví podle respondentů univerzita poskytuje dostatečnou psychologickou pomoc. Většina dotázaných o této pomoci věděla, ale nikdy ji zatím nevyužila. Jeden z respondentů však zmínil problém v nedostatku kapacit a dlouhé době čekání.

4.2 Výběr alternativních bezpečnostních opatření

Výběr vhodných bezpečnostních opatření je prováděn prostřednictvím vícekritériálního rozhodování. Kritéria pro rozhodování jsou vybrána pro specifický příklad, jako je Univerzita Pardubice. Váhy jednotlivých kritérií jsou navrženy na základě Saatyho metody, která se používá pro vícekritériální hodnocení. Jde o metodu párového porovnání. Pro samotný výběr optimální alternativy je zvolena metoda analytického hierarchického procesu (AHP).

V první fázi jsou navržena kritéria, která mají pomoci při rozhodování. Jako kritérium je zvolena schopnost daného opatření snížit riziko vstupu cizí osoby do objektu univerzity. Toto kritérium má vysokou preferenci, protože snahou je identifikovat cizí osobu a zamezit jí vstupu do budovy. Dalším kritériem je schopnost opatření zvýšit diskomfort studentů. V rámci tohoto kritéria se jedná o snížení prostupnosti studentů do budov univerzity anebo omezení jejich pravomocí.

Třetím kritériem jsou samotné náklady na navrhované bezpečnostní opatření. Vzhledem k finanční náročnosti ochrany měkkých cílů je toto kritérium v zájmu univerzity minimalizovat. Další vlastností opatření je flexibilita a adaptace, která určuje náročnost změny daného opatření na nové hrozby.

Psychologický účinek určuje dopad opatření na vnímání bezpečí z pohledu studentů. Čím vyšší je psychologický účinek bezpečnostního opatření, tím se studenti cítí bezpečněji. Posledním kritériem je preventivní účinek, který daný bezpečnostní opatření má. V rámci preventivního účinku jde o snížení výskytu aktivního střelce na univerzitě a o snížení škod na životech, zdraví a majetku.

Jako alternativy bezpečnostních opatření, které budou porovnávány předchozími kritérii, jsou zvoleny detekční rámy, KISS, cvičení AMOK a bezpečnostní školení na aktivního střelce. V rámci porovnání současného opatření je do výběru implementován i pracovník recepce.

Váhy pro jednotlivá kritéria jsou vypočítány pomocí Saatyho metody. Pro jednotlivé body vah, které jsou přiřazovány v rámci párového porovnání, je vytvořena stupnice viz Tabulka 1. Pro zachování konzistence je nutné při párovém porovnání dvou kritérií zvolit dvě hodnoty, u kterých po vzájemném vynásobení vyjde hodnota 1. Pro lepší porovnání jsou body také popsány slovním vyjádřením.

Tabulka 1 - Definice vah pro Saatyho metodu

Počet bodů	Popis
1	Kritéria stejně významná
3	První kritérium slabě významnější než druhé
5	První kritérium dosti významnější než druhé
7	První kritérium prokazatelně významnější než druhé
9	První kritérium absolutně významnější než druhé

(Zdroj: vlastní zpracování)

Následně je sestavena tabulka s výčtem zvolených kritérií jak v řádku, tak i ve sloupci viz Tabulka 2. V této tabulce jsou přiřazeny body podle preferencí jednotlivých kritérií a v posledním sloupci jsou vypočítány váhy pro jednotlivá kritéria, které jsou tučně vyznačené. Z dosazených hodnot vychází, že největší váhu má kritérium snížení rizika vstupu cizí osoby. Dalšími důležitými kritérii jsou samotné náklady a preventivní účinek.

Z hlediska vyhodnocení je pro univerzitu na prvním místě zabezpečení vstupů a je potřeba brát v úvahu i náklady na bezpečnostní opatření společně s jeho preventivním účinkem. Pro ověření konzistence tabulky je nutné vypočítat poměr konzistence, který pro danou tabulku vychází v hodnotě 0,039. Vzhledem k tomu, že poměr konzistence vyšel menší, než je hodnota 0,1, lze předpokládat, že daná tabulka je konzistentní.

Dále jsou porovnány navržené alternativy bezpečnostních opatření v rámci jednotlivých kritérií. Informace pro porovnání jsou čerpány z vytvořené tabulky s údaji jednotlivých alternativ viz Tabulka 3. Pro každé kritérium je vytvořena samostatná tabulka, ve které jsou alternativy párově porovnány pouze z hlediska jednoho kritéria. V každé tabulce pak jsou

přiřazeny body, které jsou vynásobeny vahou daného kritéria. Tyto body jsou poté sečteny z každé tabulky a zapsány do finální tabulky, která určuje závěrečné pořadí bezpečnostních alternativ vzhledem k navrženým kritériím a jejich vahám viz Tabulka 4.

Tabulka 2 - Ohodnocení kritérií podle Saatyho metody

	Snížení rizika vstupu cizí osoby	Zvýšení diskomfortu studentů	Náklady	Flexibilita a adaptace	Psychologický účinek	Preventivní účinek	Geometrický průměr	Váha
Snížení rizika vstupu cizí osoby	1	5,00	1,00	7,00	9,00	3,00	3,13	0,36
Zvýšení diskomfortu studentů	0,20	1	0,33	1,00	3,00	0,33	0,64	0,07
Náklady	1,00	3,00	1	5,00	7,00	1,00	2,17	0,25
Flexibilita a adaptace	0,14	1,00	0,20	1	1,00	0,11	0,38	0,04
Psychologický účinek	0,11	0,33	0,14	1,00	1	0,14	0,30	0,04
Preventivní účinek	0,33	3,00	1,00	9,00	7,00	1	1,99	0,23
	Suma:	8,62	1,00					

(Zdroj: vlastní zpracování)

Výsledkem je tedy zjištění, že investice finančních zdrojů by se vyplatila v podobě navýšení kontroly vstupujících osob pomocí detekčních rámců. Nicméně jsou zde zápory v podobě vysoké investice a najmutí nových pracovníků ostrahy. Vhodnější variantou by potom měla být časová a finanční investice do preventivních opatření v podobě bezpečnostních školení.

Snahou je tedy vylepšit dosavadní bezpečnostní školení o část na aktivního střelce, protože tato alternativa vyšla jako druhá nejvíce optimální možnost. Výhodou je malá investice a je možné využít i kreativity studentů v různých předmětech pro tvorbu poutavých materiálů do bezpečnostního školení. Ostatní opatření v podobě KISS nebo cvičení AMOK lze zvolit jako dodatečné prvky pro navýšení bezpečnosti univerzity. Z výsledku také plyne, že pracovník recepce nedosahuje vysokých hodnot, a tudíž je potřeba zvolit jinou alternativu do budoucna.

Tabulka 3 - Modelově vyplněné informace jednotlivých alternativ

	Snížení rizika vstupu cizí osoby	Zvýšení diskomfortu studentů	Náklady	Flexibilita a adaptace	Psychologický účinek	Preventivní účinek
Pracovník recepce	nízké	žádné	60 000 Kč	vysoká	nízký	nízký
KISS	žádné	žádné	50 000 Kč	vysoká	vysoký	nízký
Detekční rámy	vysoké	vysoké	690 000 Kč	nízká	vysoký	vysoký
Cvičení AMOK	nízké	žádné	10 000 Kč	nízká	střední	střední
Bezpečnostní školení	nízké	žádné	5 000 Kč	vysoká	střední	střední

(Zdroj: vlastní zpracování)

Tabulka 4 - Výsledná tabulka s pořadím bezpečnostních alternativ

Alternativní bezpečnostní opatření	Součet	Pořadí
Pracovník recepce	0,129	4
KISS	0,096	5
Detekční rámy	0,365	1
Cvičení AMOK	0,164	3
Bezpečnostní školení	0,246	2

(Zdroj: vlastní zpracování)

4.3 Tvorba dokumentu pro bezpečnostní školení

Na základě vyhodnocení rozhovorů se studenty a výběrem alternativního bezpečnostního opatření vznikl podnět k tvorbě dokumentu pro bezpečnostní školení. Vytvořený dokument nemá za cíl překrýt stávající dokumenty, ale snahou je poskytnout nejdůležitější informace z oblasti bezpečnosti a podat je graficky přívětivějším stylem. Toto zajistí větší motivaci

studenta k přečtení důležitých informací. Cílem tedy není plnohodnotný dokument s veškerými informacemi, ale návrh, jak by tento materiál mohl vypadat.

Dokumenty jsou vytvářeny online za použití grafického nástroje Canva. Nástroj slouží pro editování šablon, vytváření grafiky pro prezentace, videa nebo loga (Canva, 2024). Nástroj je pro účely této práce používán v online prostředí a cílem je vytvořit poutavé dokumenty pro bezpečnostní školení, které obsahují důležité informace pro danou oblast.

V prvé řadě je potřeba vytvořit základní dokument pojednávající o strategii USB, která reaguje na MU v podobě aktivního střelce. Samotný dokument je vytvořen poutavým stylem viz Obrázek 4. Dokument je spíše ve formě letáku, který vzbudí pozornost pomocí barev a doprovodných obrázků.

Obrázek 4 - Dokument ke školení na aktivního střelce

Zdroj: (vlastní zpracování)

Základní předávanou informací je popis jednotlivých kroků strategie USB. Na začátku je upozorněno, že není nutné vykonávat kroky postupně. U každého z kroků jsou vybrány

nejdůležitější poznatky, které by si studenti měli uvědomit. Veškeré informace jsou čerpány z kapitoly 2.5 o strategii USB na straně 38. Pro lepší výběr kroku jsou v závorce uvedeny okolnosti, při kterých je daný krok vhodný. Ve spodní části dokumentu je poznámka o telefonním čísle Policie ČR a dodatek, že lze posílat i SMS zprávu.

Ve stejném stylu pro zachování podobné struktury dokumentů byl vytvořen i dokument pro školení na PO viz Obrázek 5. Jako nejdůležitější informace jsou zde vybrány povinnosti každého studenta z oblasti PO. Dále pak leták obsahuje jednotlivé druhy hasicích přístrojů a jejich použití na různé typy materiálů. Závěrem tohoto letáku je doporučení v případě požáru se zdržovat při zemi, protože vznikající kouř dokáže ohrozit dýchání osob a je příčinou ztráty vědomí. Ve spodní části dokumentu je napsáno telefonní číslo na hasiče.

POŽÁRNÍ OCHRANA

Každý je povinen:

- počínat si tak aby nezpůsobil požár
- při zpozorování požáru jej uhasit
- ohlásit vznik požáru svému vedoucímu
- pokud požár nejde uhasit, musí vyhlásit požární poplach

Druhy hasicích přístrojů: ✓ (Vhodné) ✗ (Nevhodné)

	El. zařízení	Sypké hmoty	Kapaliny	Pevné látky
Vodní	✗		✗	✓
Vzduchopěnový	✗		✓	
Práškový	✓	✗	✓	✓
Sněhový	✓	✗	✓	

Při požáru je doporučeno **se pohybovat při zemi** (menší koncentrace kouře) a před ústa si dát vlhký hadřík.
Pokud je to nutné volejte tel. číslo **150**.

Obrázek 5 - Dokument ke školení na požární ochranu

Zdroj: (vlastní zpracování)

Poslední dokument se zaměřuje na základní první pomoc viz Obrázek 6. Úvod dokumentu se zabývá základními kroky při ošetření. V jednotlivých krocích je poznámka o telefonním čísle

záchranné zdravotnické služby. Je také brán ohled na úrazy proudem, u kterých je nutné dbát na svou vlastní bezpečnost. V další části pak dokument pojednává o život ohrožujících stavech. Informace v dokumentu jsou pouze pro prvotní fázi první pomoci a skládá se z kroků, které nesnesou odkladu. Postupy jsou pro názornost zobrazeny prostřednictvím kreslených obrázků tak, aby student mohl použít i vizuální paměť.

PRVNÍ POMOC

Základní kroky při ošetření:

1. **Zhodnoť situaci**
2. **Zachovej vlastní bezpečnost** (*pozor na úrazy proudem*)
3. **Přivolej pomoc** (*záchranná služba 155*)
4. **Poskytni první pomoc:**

Život ohrožující stavy:

Masivní krvácení

- zastavte krvácení tlakovým obvazem
- škrtidlo použijte pouze v případě, když silné krvácení se nepodaří zastavit obvazem

Bezvědomí nebo špatné dýchání

- zakloň postiženému hlavu a zjisti jestli dýchá (*zkontroluj jestli nemá překážku v dýchacích cestách*)

-normálně dýchající bezvědomé ukládáme do zotavovací polohy

-pokud nedýchá nebo má jen lapavé vdechy, ihned zahájíme masáž srdce

Obrázek 6 - Dokument ke školení na první pomoc

Zdroj: (vlastní zpracování)

Dané dokumenty jsou vytvářeny ve stejném stylu tak, aby mohly být poskytovány ve společném souboru. Studentovi se pak jednodušeji orientuje v dokumentech, protože je dodržena stejná struktura. Barevnost a obrázky jsou použity za cílem motivovat čtenáře k přečtení a k lepšímu zapamatování si. Samotné materiály lze později rozšířit i o další oblasti bezpečnosti.

V rámci propagace těchto školících materiálů by nejlepším řešením bylo vložit je k ostatním materiálům poskytovaným při bezpečnostním školení. Pro větší dosah lze využít i e-mailové

schránky studentů a zaměstnanců univerzity. Další možností je tisk letáků, které budou zdarma dostupné pro jakoukoliv osobu. Studenti si tak mohou ve volných chvílích tyto letáky pročítat.

Z hlediska vývoje těchto dokumentů je dobré vyzkoušet i studenty v rámci výuky. Například studenti mohou dostat zadání vytvořit podobné dokumenty a doplnit informace podle jejich relevantnosti. Z takového procesu pak mohou vzniknout i zajímavé nápady a studenti pak získají pocit, že mají možnost vytvořit materiály využitelné v praxi. Proto dokumenty zobrazené v této práci slouží jako návrhy, jak by to mohlo v praxi vypadat viz PŘÍLOHA B: Dokumenty pro bezpečnostní školení.

4.4 Konzultace s bezpečnostním pracovníkem Univerzity Pardubice

Návrhy pro implementaci bezpečnostních opatření jsou osobně konzultovány s pracovníkem z oddělení bezpečnostních technologií Univerzity Pardubice. Jako podklady pro konzultaci jsou poskytnuty provedené rozhovory se studenty, doplňkové materiály pro bezpečnostní školení a závěr diplomové práce. Jednotlivé návrhy opatření jsou zaslány prostřednictvím emailové komunikace.

Pracovník univerzity souhlasil s některými navrhovanými opatřeními. Ohledně dokumentace uznal, že dobrou cestou je zvolit doplňkové materiály s nejpodstatnějšími informacemi, které vizuálně upoutají čtenáře. Pracovník univerzity ale uvedl, že je lepší využít materiály přímo od Policie ČR, Hasičského sboru ČR a Záchrané zdravotnické služby. Nejlepším způsobem je odkazovat na originály těchto materiálů, aby byly vždy aktuální.

Ohledně návrhu implementace KISS bezpečnostní pracovník zmínil, že KISS se neplánuje, ale že je možnost, že vznikne do budoucna specifické upozornění na aktivního střelce skrze rozhlas nebo sirény. Toto upozornění bude možné aktivovat prostřednictvím statických prvků umístěných v budovách univerzity. Při implementaci je potřeba zohlednit infrastrukturu jednotlivých budov Univerzity Pardubice.

Cvičení s jednotkami IZS budou na nepravidelné bázi a budou se nadále opakovat pouze jednou za čas, jelikož tato cvičení zasahují do provozu Univerzity Pardubice a jednotek IZS. Případně je možné naplánovat cvičení v malém rozsahu.

Z hlediska bezpečnostních rámců univerzita neuvažuje o investici do této technologie. Naopak se do budoucna chce univerzita zaměřit na upgrade přístupových karet.

5 Odpovědi na výzkumné otázky

V této kapitole jsou zodpovězeny výzkumné otázky, podle dohledaných informací a dat získaných z výzkumu v této diplomové práci. Jde o souhrn odpovědí na otázky, které vyplynuly při zpracovávání této diplomové práce. Snahou tedy je nalézt, jestli existují slabé stránky a pokud ano, tak je cílem navrhnout opatření pro nápravu.

1. Jsou bezpečnostní školení zařizované univerzitou dostatečné nebo je nutná jejich aktualizace?

Podle analýzy současného stavu a dostupných materiálů na danou oblast jsou bezpečnostní školení dostatečná z hlediska povinností, které univerzita má. Studenti čerpají informace hlavně z pravidelného bezpečnostního školení, které probíhá vždy na začátku nového akademického roku. Školení je zaměřeno převážně na BOZP a PO. Doplnkem jsou práva a povinnosti studentů a první pomoc. Z provedeného výzkumu pomocí rozhovorů se studenty se objevilo několik zásadních nedostatků.

Prvním nedostatkem jsou rozsáhlé dokumenty, které studenti většinou pouze prohlédnou, ale nepřečtou. Znalost některých nejdůležitějších informací mají, ale při odpovídání si nejsou jistí. Tuto znalost lze přisuzovat i k tomu, že studenti už prošli několika bezpečnostními školeními v minulosti. Tento problém by šel vyřešit dodatečnými dokumenty, které shrnují nejkritičtější informace z bezpečnosti studentů. Výhoda v tomto řešení spočívá, že studenti budou znát na 100 % ty nejdůležitější informace, než aby znali pouze 20 % z celkových dokumentů, které v průměru uvedli. Znalost kritických informací lze poté ověřit krátkým testem.

Dalším doplnkem řešení mohou být semináře s bezpečnostními odborníky, kteří danou problematiku mohou předat studentům zajímavější formou. Tento typ školení by měl být povinný pro studenty, kteří jsou v 1. ročníku a dobrovolný pro ostatní studenty.

Zásadní mezerou současného školení je chybějící školení na aktivního střelce pomocí strategie USB. V současné době je pouze dobrovolné a není přímo součástí bezpečnostního školení. Toto je problém, protože studenti nejčastěji dohledávají potřebné materiály v tomto bezpečnostním kurzu. Vzhledem k povaze, jakou je amokový útok, je v zájmu univerzity, aby každý jedinec ovládal strategii USB. Dalším bodem jsou společná cvičení se složkami IZS, která pomohou jak univerzitě, tak i bezpečnostním složkám. Z rozhovorů plyne, že studenti mají o účast na těchto cvičení zájem.

2. Jsou studenti připraveni na situace s aktivním střelcem a poskytuje univerzita dostatečné informace v této oblasti?

Do konce roku 2023 nebyla univerzitou poskytována žádná školení týkající se aktivního střelce. Změna nastala po tragické události, která se stala na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze. Začátkem roku 2024 Univerzita Pardubice vytvořila dobrovolné online školení na aktivního střelce, při jejímž zakončení daná osoba získá certifikát. Oznámení o novém školení bylo rozesláno pomocí e-mailové komunikace se studenty. Školení na aktivního střelce není součástí dokumentů, které jsou poskytovány na začátku každého akademického roku. Toto je problém, protože studenti zde nejčastěji dohledávají dostupné informace z oblasti bezpečnosti studentů.

Návrhem na zlepšení současné situace jsou dodatečné poutavé materiály, které jsou součástí dokumentů pro vstupní bezpečnostní školení. Dále se mohou tyto materiály rozeslat na studentské e-mailové účty, nebo lze tyto materiály vytisknout a poskytnout jako letáčky pro studenty.

Dále lze vytvořit cvičení společně se složkami IZS pro nácvik situace s aktivním střelcem na univerzitě. Studenti v rozhovorech vyjádřili zájem o účast na těchto cvičeních. Takže tato cvičení by byla povinná pro zaměstnance univerzity a dobrovolná pro studenty, kteří mají zájem. Tato cvičení mají pozitivní dopad na všechny zúčastněné strany. Společně s cvičením je doporučeno, aby si univerzita stanovila krizový tým pro případné MU, který bude hlavním komunikátorem mezi studenty, zaměstnanci a zasahujícími složkami IZS. Členové krizového týmu by měli mít přístup k materiálům o postupech při MU a poskytnout policii kontakt na odpovědné osoby.

3. Jaké dostupné alternativy bezpečnostních opatření může univerzita zvolit pro zvýšení bezpečnosti studentů v situaci s aktivním střelcem?

Jako možné alternativy pro zvýšení bezpečnosti proti aktivnímu střelci mohou být implementovány například prvky EKV, KISS nebo školení a cvičení na aktivního střelce. Současným prvkem opatření jsou vstupy hlídané pracovníkem recepce. Toto opatření z provedených rozhovorů nevyplývá jako dostatečné a dotázaní studenti poukazují na prostor pro zlepšení.

Z provedeného vícekritériálního rozhodování vzešly dvě hlavní alternativy. První nejoptimálnější alternativou jsou detekční rámy, které napomáhají při kontrole vstupujících

osob a jejich zavazadel. Studenti tím získají větší pocit bezpečí, ale na úkor hlavních problémů, kterými jsou vysoké náklady a omezení průchodu osob do budov. Druhou optimální variantou je školení na aktivního střelce pomocí poutavých dokumentů, které pojednávají o strategii USB. Tato alternativa je finančně méně náročná oproti detekčním rámcům. Doplňkem pro navýšení bezpečnosti pak mohou být využita cvičení AMOK nebo KISS.

4. Kde lze získat dodatečné informace pro implementaci bezpečnostní politiky na univerzitě?

Univerzita Pardubice má možnost čerpat dodatečné informace nejen z legislativních dokumentů, kterými se musí řídit, ale možností jsou doporučení od ministerstev nebo i složek IZS. Vhodnou variantou je navázání kontaktu s Asociací bezpečná škola. Tato asociace se zaměřuje na audity školských zařízení a poskytuje odborné konzultace pro navýšování bezpečnosti. Také vytvořila vlastní dokument s názvem Manuál bezpečné školy, který popisuje implementování normy ČSN 73 4400 do praxe. Jde o vhodný materiál pro bezpečnostní pracovníky univerzity. Členství v asociaci je pro studenty a školská zařízení zdarma.

Výhodou manuálu je jeho aktuálnost, protože oproti dokumentu vydaným v roce 2016 od MV s názvem Základy ochrany měkkých cílů, je Manuál bezpečné školy vydaný v roce 2022. Tento rozdíl šesti let má za následek i zaznamenání vývoje technologií v oblasti bezpečnosti.

Pro situace, které vyžadují ZaLP od jednotek IZS, je vhodné čerpat informace z dostupných materiálů, a to typových činností. Důvodem je pochopení postupů bezpečnostních sborů při MU. Díky tomu lze následně upravit bezpečnostní politiku univerzity za účelem lepší spolupráce při odezvě na mimořádnou událost. K dalším zdrojům informací se řadí i havarijní plány města Pardubice. Z těchto dokumentů lze rozeznat zdroje rizik a jejich dosah.

ZÁVĚR

Hlavním cílem diplomové práce bylo analyzovat současný stav bezpečnosti studentů Univerzity Pardubice při mimořádných událostech. Tento cíl je rozdělen na analýzu současné bezpečnostní politiky univerzity, vydaných metodik, bezpečnostních školení a identifikaci hrozeb a slabých stránek bezpečnosti studentů. Literární rešerše poskytla podklady pro analýzu současného stavu. Nástrojem pro identifikování slabých stránek bezpečnosti studentů byl použit polostrukturovaný rozhovor se studenty a pro výběr bezpečnostních alternativ byla zpracována vícekriteriální rozhodovací metoda.

Z literární rešerše dostupných dokumentů v dané oblasti vyplynulo, že v současné době jsou dokumenty obsahující potřebné informace více diverzifikovány mezi různé zdroje. Tento jev má za následek potřebu větších znalostí osob v dohledávání důležitých informací v bezpečnostní oblasti. Dále pak při řešení odpovědnosti za vzniklé škody se musí používat sekundární legislativní zdroje. Pro zlepšení situace je doporučeno udělat jednotný dokument, který celou problematiku řeší a v případě potřeby odkazuje na doplňkové zdroje.

Z hlediska dostupných metodik vychází jako nejvhodnější materiál Manuál bezpečné školy. Jde o aktuální, přehledný a kvalitně zpracovaný zdroj informací, který pojednává i o praxi při zavádění bezpečnosti do školských zařízení. Manuál pojednává nejenom o technických opatřeních, ale i o psychologických aspektech, které napomáhají při předvídání MU.

Z analýzy současného školení, které poskytuje přímo Univerzita Pardubice, jsou nalezeny základní problémy v podobě zdlouhavé dokumentace a chybějícího školení na aktivního střelce. Nedostatky potvrzují i studenti v provedených rozhovorech. Jako řešení na rozsáhlost dokumentů lze zvolit implementaci poutavých materiálů se souhrnem kritických informací, které si studenti lépe zapamatují. Výhodou je to, že studenti budou znát nejdůležitější informace na 100 %, než jejich průměrně uváděná znalost 20 % všech dokumentů. Zmíněné dokumenty mohou vytvářet samotní studenti v rámci školních povinností.

Kontrolu znalostí by studenti také uvítali. Pro zpestření lze zorganizovat bezpečnostní semináře s odborníkem z praxe, nebo alespoň výuková videa. Dalším návrhem je sjednotit veškeré materiály pro bezpečnostní školení na jedno místo, protože studenti si při polostrukturovaných rozhovorech nebyli jistí, kde tyto dokumenty naleznou.

V rámci provedeného polostrukturovaného rozhovoru se studenty univerzity je odhalen nedostatek v podobě ochrany měkkého cíle proti aktivnímu střelci. Studenty znepokojuje

otevřenost budov a nízká kontrola vstupujících osob. Jako vhodnou alternativou jsou zvoleny detekční rámy na základě vícekritériálního rozhodování. Jde však o vysokou finanční nákladnost pro univerzitu a o snížení průchodnosti vstupujících osob. Druhou optimální a levnější variantou je vytvořit bezpečnostní školení na aktivního střelce, které bude součástí současných pravidelných školení. Nejdůležitější součástí školení je strategie USB, protože někteří lidé v kritické situaci vyhledávají pomoc druhých osob nebo mají sklon k přátelství s agresorem. Aktivní střelec však nebere rukojmí, a to je důvodem, proč strategii USB musí znát každý.

Doplňujícím školením může být i společné cvičení s jednotkami IZS, díky čemuž se zkvalitní postupy při MU. Pozitivní efekt to má jak pro IZS, tak i pro univerzitu a studenty. V rozhovorech studenti jednoznačně tvrdili, že by se chtěli zúčastnit podobných cvičení. Tato spolupráce by měla být na pravidelné bázi.

Bezpečnost vůči aktivnímu střelci lze navýšit i pomocí zavedení elektronických prvků, jako jsou například poplachové sirény, detektory střelby nebo kamerové systémy. Tyto prvky však nikdy nemohou nahradit lidskou činnost, proto slouží pouze jako podpůrné prvky.

Dalším podnětem je možnost, že by univerzita mohla pořídit KISS pro kontakt se svými studenty v případě MU. Tento systém se používá k varování osob, ale také zde mohou být nahrány jednotlivé scénáře pro řešení MU. Další variantou může být vlastní aplikace nebo připravená emailová zpráva pro různé negativní scénáře. Hlavním krokem by pak měla být tvorba dokumentů o postupech při MU a volba skupiny zaměstnanců, kteří jsou odpovědní za jednotlivé kroky v odezvě na MU. Vhodné je také zvolit alespoň dvě kontaktní osoby pro případné sjednocení postupu s jednotkami IZS. Tento krok urychluje čas odezvy.

Univerzita Pardubice z hlediska bezpečnosti splňuje zadané legislativní povinnosti v oblasti bezpečnosti studentů. Nicméně z provedených analýz plyne několik možností pro zlepšení, které jsou dobrovolného charakteru.

POUŽITÁ LITERATURA

ADAMS, Kevin, 2014. Systems theory as the foundation for understanding systems. *Systems Engineering*. (171), 112-123.

BURDA, Karel, 2017. *Základy elektronických zabezpečovacích systémů*. Vydání první. Brno: Akademické nakladatelství CERM. ISBN 9788072049677.

CANVA, 2024. *Canva.com* [online]. [cit. 2024-03-18]. Dostupné z: <https://www.canva.com>

CYBERSECURITY AND INFRASTRUCTURE SECURITY AGENCY, 2022. *K-12 SCHOOL SECURITY GUIDE* [PDF]. 3. Rosslyn, 40 s. Dostupné také z: <https://www.cisa.gov/sites/default/files/2022-11/k12-school-security-guide-3rd-edition-022022-508.pdf>

ČIHÁK, Miloslav a David SLABÝ, 2020. *Jsou čeští policisté připraveni na zákrok proti aktivnímu střelci?* [online]. Praha: Policejní akademie České republiky [cit. 2024-01-30]. Dostupné z: <https://veda.polac.cz/wp-content/uploads/2020/09/Jsou-cesti-policiste-pripraveni-na-zakrok.pdf>

ČSN 73 4400, 2016. *Prevence kriminality - řízení bezpečnosti při plánování, realizaci a užívání škol a školských zařízení* [PDF]. 08/2016. Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/clanek/zverejneni-ceske-technicke-normy-csn-73-4400-prevence-kriminality-rizeni-bezpecnosti-pri-planovani-realizaci-a-uzivani-skol-a-skolskych-zarizeni.aspx>

Dokumentace IZS, 2024. In: *Hzscr.cz* [online]. Hasičský záchranný sbor České republiky. [cit. 2024-01-30]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/dokumentace-izs-587832.aspx>

DRBOHLAV, Andrej, 2020. *Psychologie masových vrahů: příběhy temné duše a nemocné společnosti*. 4. Praha: Grada. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4755-991.

GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR, 2013. *Denní hlášení o závažných požárech: (včetně případů, kdy jednotka nedojela a jel pouze ZPP, nezapočítáno nevyhlášení poplachu) Datum: 9.6.2013* [PDF]. 10.6.2013. 1 s. [cit. 1.3.2024]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/soubor/zavazne-pozary-09-06-2013-pdf.aspx>

HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR PARDUBICKÉHO KRAJE, 2023. Havarijní plán Pardubického kraje. In: HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR PARDUBICKÉHO KRAJE. *Pardubice.eu: Analýza vzniku mimořádných událostí* [online]. [cit. 2024-03-01].

- Integrovaný záchranný systém, 2024. In: *Hzscr.cz: O IZS* [online]. 26. 6. 2009 [cit. 2024-01-26]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-systém.aspx>
- KALVACH, Zdeněk, 2016. *Základy ochrany měkkých cílů - metodika* [PDF]. 1. Soft Targets Protection Institute. Praha, 42 s. Dostupné také z: <https://www.mvcr.cz/soubor/metodika-zaklady-ochrany-mekkych-cilu-pdf.aspx>
- KOVAŘÍKOVÁ, Miroslava, 2020. *Krizové situace ve škole: bezpečnostní problematika ve školní praxi*. 1. Praha: Grada. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4727-318.
- KROUTILOVÁ, Jana, 2014. *Policie.cz: Závažný násilný čin na žďárské škole* [online]. 2024 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zavazny-nasilny-cin-na-zdarske-skole.aspx>
- LINDEKILDE, Lasse, 2021. “Run, Hide, Tell” or “Run, Hide, Fight”? The impact of diverse public guidance about marauding terrorist firearms attacks on behavioral intentions during a scenario-based experiment in the United Kingdom and Denmark. *International Journal of Disaster Risk Reduction*. 1-9.
- MAGISTRÁT MĚSTA PARDUBICE, 2021. KRIZOVÉ ŘÍZENÍ V ORP PARDUBICE. In: *Mapy.pardubice.eu* [online]. [cit. 2024-03-01].
- Minimální standard bezpečnosti: Metodické doporučení k bezpečnosti dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních*, 2015. 1. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Dostupné také z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/vyssi-odborne-vzdelavani/minimalni-standard-bezpecnosti-a-vyhlaseni-neinvesticniho>
- Nebezpečné látky, 2024. In: *Hzscr.cz: Ochrana obyvatelstva* [online]. Hasičský záchranný sbor České republiky [cit. 2024-01-23]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/menu-ochrana-obyvatelstva-nebezpecne-latky-nebezpecne-latky.aspx?q=Y2hudW09Mg%3D%3D>
- Pardubický deník, 2011. In: *Muž vyskočil z desátého patra univerzity* [online]. [cit. 2024-03-01]. Dostupné z: <https://pardubicky.denik.cz/nehody/muz-vyskocil-z-desateho-patra-univerzity20110526.html>
- PROCHÁZKOVÁ, Dana, 2017. *Strategické řízení bezpečnosti území*. 1. Žilina: Slovak Society for Enviroment. ISBN 978-80-89753-17-8.
- SAFE TECHNOLOGY, 2024. Systém pro hromadná oslovení. In: SAFE TECHNOLOGY. *Svolavac.cz* [online]. [cit. 2024-03-05]. Dostupné z: <https://www.svolavac.cz/kiss.html>

SLADKÝ, Libor a Tibor A. BREČKA, 2022. *Manuál bezpečné školy: bezpečná škola a školské zařízení v kontextu ČSN 73 4400*. 1. vydání. Karlovy Vary: Asociace bezpečná škola. ISBN 978-80-908515-1-1.

STRÁNSKÝ, Pavel, 2015. *Policie.cz: Tragédie v Uherském Brodě* [online]. Policie ČR, 2024 [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/tragedie-v-uherskem-brode.aspx>

ŠENOVSKÝ, Pavel, 2015. *Bezpečnost občanů a rizika v území*. 1. vydání. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN isbn978-80-7385-172-9.

Terminologický slovník MV: TERMINOLOGICKÝ SLOVNÍK POJMŮ Z OBLASTI KRIZOVÉHO ŘÍZENÍ, OCHRANY OBYVATELSTVA, ENVIRONMENTÁLNÍ BEZPEČNOSTI A PLÁNOVÁNÍ OBRANY STÁTU [PDF], 2016. 1. MINISTERSTVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY.

Tisková konference k vyhodnocení zásahu na FF UK v Praze: Záznam z tiskové konference k vyhodnocení zásahu Policie ČR na FF UK., 2024. In: *Policie.cz* [online]. [cit. 2024-02-26]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=ymOExOvxDRU&ab_channel=Policie%C4%8CR

Třídění velkého počtu raněných metodou START: Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu [PDF], 2017. Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. Dostupné také z: <https://www.hzscr.cz/soubor/5-s-s-m111-r-hromadna-nestesti-trideni-ranenyh-pdf.aspx>

UNIVERZITA PARDUBICE, 2011. *Směrnice č. 1/2011 ve znění dodatku č. 1 a 2: Zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci na Univerzitě Pardubice* [PDF]. In: . RPO/0006/15.

UNIVERZITA PARDUBICE, 2014. *Směrnice č. 12/2014: Stanovení zabezpečení požární ochrany na Univerzitě Pardubice* [PDF]. In: . Pardubice.

UNIVERZITA PARDUBICE, 2018. Univerzita Pardubice: Na pořádek v kampusu dohlíží dennodenně univerzitní stráž. In: UNIVERZITA PARDUBICE. *Upce.cz* [online]. [cit. 2024-03-01].

Zákon č. 111/1998 Sb.: Zákon o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) [online], 1998. 2024 [cit. 2024-01-31]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111>

Zákon č. 239/2000 Sb.: o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů [online], 2000. [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>

Zákon č. 240/2000 Sb.: o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) [online], 2000. [cit. 2024-01-22]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>

Zákon č. 262/2006 Sb.: Zákon zákoník práce [online], 2006. 2024 [cit. 2024-01-31]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>

Zákon č. 561/2004 Sb.: Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) [online], 2004. 2024 [cit. 2024-01-31]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA A: Polostrukturovaný rozhovor	70
PŘÍLOHA B: Dokumenty pro bezpečnostní školení.....	78

PŘÍLOHA A: Polostrukturovaný rozhovor

Jedná se o polostrukturovaný rozhovor s jednotlivými kategoriemi. Zároveň obsahuje i odpovědi jednotlivých studentů, kteří jsou označeni písmeny A až F.

Všeobecné otázky

- 1. Cítíte se bezpečně v prostorách univerzity? Ohodnoťte bezpečnost univerzity podle stupnice od 1 do 5 (1 označuje nejlépe zabezpečenou univerzitu a 5 označuje nejhůře zabezpečenou univerzitu) a svůj výběr zdůvodněte. Co říkáte na to, že na většinu vstupů dohlíží pracovníci recepce?**

A: *„Bezpečnost univerzity hodnotím číslem 3, protože je zde volný přístup do budov. Recepce mě nijak neuklidňuje, protože pracovníci nedávají vždy pozor.“*

B: *„3 - Jelikož se do vnitřních prostor můžou dostat i cizí lidé. Pracovníci recepce sice vykonávají dohled, ale nemají přehled o tom, zda je daná osoba studentem či není.“*

C: *„Hodnotila bych 3. Není to nejhorší, ale zároveň je určité co zlepšovat. Například nechápu, že na studentskou kartu jsou pouze jedny vstupní dveře do školy (budova EB), avšak hlavní vstup do EB je otevřený všem, stejně tak vstup do budovy EA. Je dobře, že u vstupů je recepce, přesto bych vstup do školy zabezpečila více.“*

D: *„2 - Nikdy jsem necítila pocit nebezpečí v okolí, ani uvnitř univerzity, ale myslím si, že prostor ke zlepšení je vždy. V poslední době jsem zaznamenala diskuse týkající se důležitosti bezpečnostních rámu, které na univerzitě chybí. Chápu, že cenová a technická stránka věci je však náročná. Myslím, že dohled pracovníků recepce je na místě.“*

E: *„3 - Recepce vůbec neidentifikuje osoby, zda se jedná o studenty Univerzity či jiné (cizí) osoby. Z toho vyplývá, že kdokoliv se může pohybovat v prostorách univerzity.“*

F: *„4 - Ačkoliv se momentálně cítím na univerzitě bezpečně, zabezpečení je poměrně volné – v podstatě jenom vstup do učeben na kartu. Řekl bych, že recepce pomáhá návštěvníkům, než že by fungovala jako vhodný prvek zabezpečení.“*

- 2. Jaký je váš postoj k bezpečnostním školením poskytovaným univerzitou pro případ mimořádných událostí? Jak byste školení změnil/a?**

A: *„Dosavadní školení je nedostačující. Změna by měla spočívat v praktickém školení s osobou z oboru pomoci prezentace. Nemělo by jít pouze o podpis dokumentu.“*

B: „Jedná se určitě o užitečnou věc, jen bych je studentům a zaměstnancům podal trochu jinou formou, např. pomocí demonstračních videí, jelikož dokumentace jsou zdlouhavé a nikdo je nechce číst.“

C: „Na školení není apelováno. Na začátku akademického roku se univerzita zmiňuje, že na Moodle je k dispozici školení na BOZP, PO a teď nově a bohužel nepovinně byl zřízen kurz na aktivního střelce. Myslím si, že většina studentů tyto kurzy neplní, a tak by tomu měla univerzita dát větší pozornost. Kurz na BOZP a PO není navíc zakončen žádným kontrolním testem, na rozdíl od kurzu na aktivního střelce. U tohoto kurzu navíc student získá certifikát, že kurz absolvoval. Udělala bych všechny kurzy povinné, a aby studenty motivovalo se o bezpečnost zajímat, mohla by univerzita za úspěšné zdoání kurzu studenty odměnit. I já osobně vždycky kurz jen prolitnu, abych měla splněno. Udělala bych kurzy i pro studenty zajímavější a interaktivní. Například kurz na aktivního střelce byl rozhodně zajímavější a byl doplněn o návod od Policie ČR.“

D: „Velmi mě překvapilo, že je kurz dobrovolný. Myslím, že spousta studentů nemá úplnou motivaci školením projít. Samozřejmě to ale vnímám jako užitečnou věc. Změnila bych pouze již zmíněnou dobrovolnost.“

E: „Myslím, že pokud se jedná konkrétně o školení BOZP zaslané pomocí školního e-mailu, většina lidí se tím spíše prokliká. Pouze pár lidí si to detailně přečte. Tím pádem nemá školení takový vliv, jaký lze očekávat. Je zde však otázkou, zda by školení ve fyzické podobě bylo účinnější či nikoliv. Dle mého názoru však ano.“

F: „My máme školení pro případ mimořádných událostí?“

3. Zúčastnili byste se společného cvičení univerzity s IZS v rámci přípravy na mimořádné události? Pokud ne, tak co je důvodem?

A: „Ano, zúčastnil bych se a mělo by být povinné alespoň jednou za 5 let.“

B: „Ano, zúčastnil bych se.“

C: „Nejspíše ano, může to být přínosné i do osobního života.“

D: „Určitě bych se zúčastnila.“

E: „Ano.“

F: „Teoreticky ano – záleželo by kdy a v kolik.“

4. Jsou dokumenty univerzity, které se týkají bezpečnosti, lehce dohledatelné a popište, jak byste se k nim dostali?

A: „Nejspíše jsou a hledal bych je na intranetu.“

B: „Dokumenty jsou dobře dohledatelné, jsou umístěny na nástěnce v Moodle.“

C: „Upřímně moc nevím, kde tyto dokumenty jsou, ale hledala bych u výtahů, schodiště či na recepci – co se týká prostor školy. Dokumentace je dostupná na Moodlu.“

D: „Obecně si myslím, že stránky univerzity jsou velmi přehledné, avšak podařilo se mi najít pouze dokument, týkající se kybernetické bezpečnosti, který jsem našla okamžitě po zadání do vyhledávače – Univerzita Pardubice bezpečnostní dokumenty.“

E: „Nevím, jak bych se k nim dostal. V první řadě bych však vyzkoušel stránky Univerzity.“

F: „Požární ochrana je na chodbách. Ostatní dokumenty bych očekával na webu fakulty.“

5. Jak dobře znáte dokumenty z povinného školení na bezpečnost? Uveďte míru v desítkách procentech. Co je důvodem nízké znalosti dokumentů?

A: „Dokumenty znám tak z 20 %. Důvodem je nevynucování znalostí. Vynucení bych viděl spíše v absolvování praktického školení než pomocí testů.“

B: „10 % - Poměrně obsáhlé dokumenty, které se nechtějí nikomu číst.“

C: „Upřímně nic moc, jestli bych tvrdila 30 %, možná i to je hodně. Spíš mám všeobecný přehled třeba i ze školení ze zaměstnání. Problém jsem zmiňovala už v druhé otázce.“

D: „20 % - Jak jsem již zmínila, dle mého názoru je to dobrovolností školení.“

E: „30 % - Důvodem je nejspíše již zmiňované online školení, kterému nevěnuji dostatečnou pozornost.“

F: „10 % - Jsou dlouhé a moje paměť je slabá. Používám ale svoje nejlepší vědomí a svědomí k tomu, jak se chovat.“

6. Co je podle vás nejdůležitější na pravidelném školení na bezpečnost?

A: „Nejdůležitější je první pomoc a únikové východy.“

B: „Zvýšení povědomí, znalost postupů v případě mimořádných událostí.“

C: „Aby měl každý student alespoň všeobecný přehled. Myslím si, že není nutné znát veškeré detaily, ale aby každý věděl, jak se zachovat při určité krizové situaci. Proto bych upravila kurz, momentálně tam jsou dokumenty s xy stranami, který ten student číst nebude. Udělala bych výtah nejdůležitějších informací, aby student uměl reagovat. Samozřejmě z hlediska určitých právních předpisů bych tam nechala i ty původní dokumenty.“

D: „Myslím si, že když je školení pravidelné, tak se obecné postupy v krizových situacích všem snadněji dostanou pod kůži a většina lidí poté jedná automaticky správně.“

E: „Znalost jednotlivých směrnic či případů, které mohou nastat. Rovněž naše následná reakce na tyto události.“

F: „Aby všichni pochopili, co by se nemělo dělat a co dělat v případě krizové situace.“

Oblast BOZP

1. Jak vnímáte úroveň bezpečnosti na univerzitě z hlediska BOZP?

A: „Úroveň bezpečnosti hodnotím kladně, protože se mi zatím nic nestalo.“

B: „Vnímám ji jako dostatečnou. Nepamatuji si, že by nastal v mém okruhu nějaký problém v této souvislosti.“

C: „Když se zamyslím, asi nevnímám nebezpečí z hlediska BOZP v prostorách univerzity.“

D: „Nemám k tomu žádné výhrady.“

E: „Vysoké.“

F: „Jako nebezpečné hodnotím dveře do chodeb v budově EB.“

2. Jaké jsou vaše zkušenosti s bezpečnostními opatřeními na pracovišti na univerzitě a jak by se mohly zlepšit?

A: „Nemohl jsem připojit své elektronické zařízení do zásuvky. Bylo mi to zakázáno.“

B: „Zkušenosti asi minimální, každý semestr pouze proklikám obsáhlou dokumentaci v Moodle, abych měl splněné povinnosti. Asi volbou jiné formy prezentace těchto opatření, např. pomocí různých ukázek.“

C: „Na začátku každého akademického roku je povinný kurz BOZP/PO, jinak jiné zkušenosti nemám. Mé návrhy na změnu byly zmíněny už v předešlých dotazech.“

D: „Uvedla bych již zmíněný dohled pracovníků recepce a také například dohled security v oblasti kampusu.“

E: „Lepší kontrola osob, které přichází do budov univerzit. Zkrátka v budovách univerzit se může pohybovat kdokoliv.“

F: „Nikdy je po mně nikdo moc nevyžadoval, když ale chci použít zásuvku, tak se ptám.“

3. Jak by měla univerzita podporovat své členy, aby hlásili rizikové situace?

A: „Podporuje skrze pojištění a nevyplacení pojistky.“

B: „Formou komunikace či osvěty se studenty a zaměstnanci.“

C: „Měli by sami projít určitými a obsáhlejšími školeními a apelovat na důležitost vědomosti řešení rizikových situací. Avšak není mi známo, zda už něco takového neprobíhá.“

D: „Nejdůležitější je dle mého názoru šíření informací, jak se v rizikových situacích chovat.“

E: „Veřejně dostupnou databází hlášení rizikových situací.“

F: „Finanční odměna.“

4. Víte jaký je správný postup studenta v případě vzniku úrazu na pracovišti?

A: „Ohlášení úrazu zaměstnanci univerzity.“

B: „Šel bych to nahlásit vyučujícímu či na recepci.“

C: „Já bych osobně nejprve poskytla první pomoc, zavolala bych 155 a poté bych úraz hlásila na recepci nebo učiteli, záleží, kde by se úraz stal.“

D: „Určitě bych úraz ihned oznámila.“

E: „NE.“

F: „V případě nutnosti začít první pomocí, pak to nahlásit vyučujícímu či na recepci.“

Oblast PO

1. Jak vnímáte úroveň požární ochrany na univerzitním kampusu?

A: „Úroveň požární ochrany hodnotím velmi kladně.“

B: „Vnímám ji jako dostatečnou. Předpokládám, že PO musí splňovat určitá nařízení a musí projít pravidelnou revizí, jinak by nebyl kampus provozuschopný.“

C: „Upřímně moc netuším, když si vybavím univerzitu, matně si vzpomínám, že například na hasicí přístroje jsem na chodbách narazila. Určitě je univerzita dobře zabezpečena, jen málokdo to plně vnímá a vzdělává se v těchto oblastech.“

D: „Nemám žádné výhrady.“

E: „Vysoká úroveň.“

F: „Ujde to.“

2. Jaké by podle vás měly být povinné prvky školení v oblasti požární ochrany pro studenty?

A: „Seznámení se s umístěním únikových východů a postupů. Školení by mělo být pravidelné alespoň každý rok.“

B: „Určitě evakuační plán, umístění hasicích přístrojů, únikové cesty, první pomoc.“

C: „Určitě cvičení, kdyby byl požár, na univerzitě jsem ho ještě nezažila, možná tam něco takového funguje. A především znalost únikových východů.“

D: „Dle mého názoru jsou nejdůležitějším prvkem níže zmíněné únikové východy.“

E: „Únikové východy, hasicí přístroje, pravidelné evakuace.“

F: „Seznámení se se značkami a kde najít potřebné zařízení v případě požáru. Jako dobrý nápad považuji dát požární řád/postup ke dveřím před učebny, kde si je studenti mohou přečíst během čekání na vyučujícího.“

3. Znáte umístění únikových východů v budovách, kde se nacházíte? V případě, že se nacházíte v neznámé budově, víte, kde se dá nejlépe zjistit rozmístění únikových východů?

A: „Ano znám. Zjistím podle evakuačních plánů.“

B: „Řekl bych, že ano. Orientoval bych se podle cedule, která značí únikový východ.“

C: „Myslím si, že únikový plán by měl být u výtahů, schodiště nebo na recepci.“

D: „Ano, únikové východy znám a také bych věděla, kde je hledat. Vše nám bylo ukázáno na požárním školení.“

E: „ANO“

F: „Zkusil bych koukat po zdech a hledal odpovídající značku.“

4. Kde byste hledal/a ohlašovnu požáru?

A: „Na recepci.“

B: „Asi bych je hledal na recepcích, které jsou rozmístěny po univerzitě.“

C: „Na recepci.“

D: „Pod tabulkou „ohlašovna požáru“, popřípadě bych rovnou volala číslo 150.“

E: „Recepce.“

F: „Na recepci.“

Oblast aktivního střelce

1. Jak vnímáte bezpečnost na univerzitním kampusu v souvislosti s možným incidentem aktivního střelce? Odůvodněte svou odpověď.

A: „Bezpečnost vnímám velmi nízkou z tohoto hlediska – nedostatečná identifikace vstupujících osob. Proto bych alokoval osobu na kontrolu vstupu.“

B: „Je to poměrně velký problém, jelikož je univerzita přístupná všem lidem i mimo školu, tudíž není možné aktivního střelce udržet mimo kampus.“

C: „V tomto ohledu si myslím, že univerzita není zabezpečena vůbec. Do univerzity se může dostat úplně každý, sice do tříd se lze dostat pouze na studentskou kartu, ale pokud by byl aktivním střelcem student z univerzity, oběti se nemají, jak ubránit. Ve většině případů nelze třídy a přednáškové učebny zabarikádovat z důvodu pevného upevnění stolů a židlí (nelze s nimi hnout).“

D: „Incident se mnou (jako se všemi) samozřejmě otřásl. I přesto se však v univerzitním kampusu cítím bezpečně.“

E: „Nízká, v prostorách Univerzity se může pohybovat kdokoliv.“

F: „*Neexistující. Aktivní střelec bývá většinou student dané školy, tudíž do učeben si dokáže přes kartičku otevřít. Zaměstnanci recepce taktéž pravděpodobně v životě nikoho nekontrolovali, bezpečnostní rám přítomen také není, takže by bylo jednoduché pro útočnicka pronést skrytou zbraň. Taktéž ne všechny vstupy jsou hlídány např. vstup naproti budově EB, který vede k největší učebně/učebnám ve škole, kam by případný útočník šel nejpravděpodobněji.*“

2. Jaké kroky a opatření by měla univerzita podniknout ke zlepšení bezpečnosti studentů v případě mimořádných událostí, jako je napadení aktivním střelcem?

A: „*Zajištění praktického školení všech osob při nástupu.*“

B: „*Zorganizovat nácvik na tyto situace, využití demonstračních videí.*“

C: „*Více zabezpečit vstupy do univerzity, do učeben a také více kamerových systémů.*“

D: „*Jak jsem již zmínila, klíčovou složkou je rozhodně informovanost studentů – lepší povědomí, jak se v takových situacích chovat.*“

E: „*Do všech budov vstup na kartu studenta, popřípadě nějaké kontroly.*“

F: „*Přítomnost ochranky se zbraní schopna rychle a chladně zasáhnout.*“

3. Jaký kroky zvolíte v případě, že se ocitnete v situaci s aktivním střelcem?

A: „*Budu dodržovat kroky uteč, schovej se a bojuj.*“

B: „*Asi bych zabarikádoval vchod do třídy, zavolal pomoc, lehnul si na zem.*“

C: „*Podle PČR – uteč, schovej se, bojuj.*“

D: „*Zkusila bych se schovat na bezpečné místo, kde bych se zabarikádovala a čekala na příjezd ozbrojených složek.*“

E: „*Pokusím se co nejdřív dostat z budovy a využít něco k ochraně.*“

F: „*V případě možnosti uteču, pokud to možné nebude, zabarikáduji se v učebně a ztížím vstup do místnosti co nejvíce to jde. Poté bych byl připraven zaútočit ze zálohy s předmětem vhodným k obraně – něco těžkého či ostrého.*“

4. Jakým způsobem by měla univerzita komunikovat se studenty v případě aktivního střelce?

A: „*Rozesláním hromadných emailů nebo pomocí poplachu.*“

B: „*Rozeslání varovné zprávy pomocí SMS, popřípadě varovné hlášení.*“

C: „*Těžké soudit, v případě, že by se tahle situace děla, myslím si, že nejlepším řešením je poslat studentům email pro absolutní bezpečnost a zachování si utajení polohy před aktivním střelcem. Univerzita by mohla zřídit nějakou aplikaci, která by studenty upozornila v případě jakýkoliv rizikových situací, ať už by se jednalo o střelce, nebo*

třeba i požár. Taktéž by tam mohl být velmi stručný návod, jak se zachovat při dané situaci.“

D: „Ohlášení rozhlasem a dále si myslím, že by pomohla nějaká oznámení na sociálních sítích, která by studenti v průběhu mohli kontrolovat.“

E: „SMS zprávy či speciální alarm.“

F: „Co má za možnost univerzita je maximálně dát vědět rozhlasem. Policie a hasiči mají možnost kontaktovat každý telefon.“

5. Poskytuje univerzita dostatečnou psychologickou podporu pro své studenty? V jaké formě je tato podpora poskytována?

A: „Ano, poskytuje. Pravidelně informuje o možných psychologických konzultacích.“

B: „To bohužel netuším. Víím, že existuje centrum ALMA na UPCE, které možná poskytuje nějakou psychologickou podporu.“

C: „Tuším, že univerzita poskytuje školního psychologa, kterého v případě potřeby student může kontaktovat a navštívit. Jestli dostatečně, to říct nemohu, zatím jsem neměla potřebu pomoc využít.“

D: „Nevím, nikdy jsem psychologickou podporu na univerzitě nevyhledávala.“

E: „Ano univerzita poskytuje dostatečnou psych. podporu – Centrum APUPA.“

F: „Podpora si myslím, že je vesměs dobrá – možnost různých odborníků zdarma. Bohužel však nejsou kapacity a tvoří se fronty, ačkoliv v akutním případě je možné tuto frontu přeskočit.“

6. Začal/a jste více vnímat bezpečnost na univerzitě po tragické události na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy?

A: „Ano a začal jsem se o to i více zajímat.“

B: „Řekl bych, že se na univerzitě v rámci bezpečnosti zatím nic nezměnilo.“

C: „Ano.“

D: „Ano, určitě jsem si začala více všimnout maličkostí.“

E: „Spíše ne.“

F: „Ne.“

(Zdroj: vlastní zpracování)

PŘÍLOHA B: Dokumenty pro bezpečnostní školení

Vytvořené dokumenty pro doplnění současného bezpečnostního školení.

AKTIVNÍ STŘELEC

Metoda **USB spočívá ve zvolení nejvhodnějšího kroku v kritické situaci**

UTEČ *(pokud je možnost utéct tak uteč)*

- zbav se hlučných a nepotřebných věcí
- promysli plán útěku
- pomáhej ostatním v útěku
- pokud potkáš policisty, zdvihni ruce a postupuj podle jejich pokynů

SCHOVEJ SE *(není možnost utéct)*

- najdi si místo, které tě neomezí v případě útěku
- ztlum vyzvánění na mobilu
- zabarikáduj se a zůstaň v tichosti

BOJUJ *(nevyhnutelné ohrožení)*

- využij improvizované zbraně (*např. hasící přístroj, židle nebo pevné předměty*)
- útok směřuj na oči, hlavu, krk nebo slabiny
- zaútočte společně naráz s ostatními

Pokud je to bezpečné volejte na číslo **158
(je možné zaslat i SMS)**

POŽÁRNÍ OCHRANA

Každý je povinen:

- počínat si tak aby nezpůsobil požár
- při zpozorování požáru jej uhasit
- ohlásit vznik požáru svému vedoucímu
- pokud požár nejde uhasit, musí vyhlásit požární poplach

Druhy hasících přístrojů:

(Vhodné)

(Nevhodné)

	El. zařízení	Sypké hmoty	Kapaliny	Pevné látky
Vodní 				
Vzduchopěnový 				
Práškový 				
Sněhový 				

Při požáru je doporučeno **se pohybovat při zemi** (*menší koncentrace kouře*) a před ústa si dát vlhký hadřík.

Pokud je to nutné volejte tel. číslo **150**.

PRVNÍ POMOC

Základní kroky při ošetření:

1. **Zhodnoť situaci**
2. **Zachovej vlastní bezpečnost** (*pozor na úrazy proudem*)
3. **Přivolej pomoc** (*záchranná služba 155*)
4. **Poskytni první pomoc:**

Život ohrožující stavy:

Masivní krvácení

- zastavte krvácení tlakovým obvazem
- škrtidlo použijte pouze v případě, když silné krvácení se nepodaří zastavit obvazem

Bezvědomí nebo špatné dýchání

- zakloň postiženému hlavu a zjisti jestli dýchá (*zkontroluj jestli nemá překážku v dýchacích cestách*)

-normálně dýchající bezvědomé ukládáme do zotavovací polohy.

-pokud nedýchá nebo má jen lapavé vdechy, ihned zahájíme masáž srdce

(Zdroj: vlastní zpracování)